

Frjálsi
lífeyrissjóðurinn

Ársreikningur 2021

Efnisyfirlit

Skýrsla stjórnar.....	3
Áritun óháðs endurskoðanda.....	9
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	12
Efnahagsreikningur.....	13
Yfirlit um sjóðstreymi.....	14
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu.....	15
Skýringar.....	16
Deildaskipt yfirlit.....	42
Kennitölur.....	45
Sundurliðanir á verðbréfum.....	51
Óendurskoðuð yfirlit:	
Ávöxtun eignasafna.....	56
Ófjárhagslegar upplýsingar.....	57
Stjórnarháttayfirlýsing.....	60
Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2022 (útdráttur).....	62

Skýrsla stjórnar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn var stofnaður árið 1978 og starfar samkvæmt leyfi frá Fjármálaráðuneytinu samkvæmt 52. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn starfaði eingöngu sem séreignarsjóður til 1. júlí 1999 þegar sjóðurinn stofnaði tryggingadeild. Sjóðurinn hentar þeim sem geta valið um í hvaða lífeyrissjóð þeir greiða skylduðgjöld sín og öllum þeim sem vilja greiða viðbótariðgjöld í sjóðinn. Sjóðfélögum hefur frá ársbyrjun 2008 boðist að velja á milli fjögurra fjárfestingarleiða séreignardeildar sem eru með mismunandi fjárfestingarstefnu sem geta falið í sér mismunandi áhættu og ávöxtun.

Sjóðfélagar, ávöxtun og eignir

Í lok árs 2021 voru sjóðfélagar 64.354 og fjölgaði þeim um 2.235 á árinu en heildarfjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld í sjóðinn á árinu var 23.058 samanborið við 22.374 á fyrra ári. Hrein eign sjóðsins nam 402,4 milljörðum kr. og stækkaði sjóðurinn um 67,8 milljarða kr. eða 20,3%. Hrein eign fjárfestingarleiða í séreignadeild var 275,2 milljarðar kr. og hrein eign tryggingadeildar var 127,1 milljarðar kr. Iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðenda námu 23,1 milljörðum kr. og jukust um 10,3% á milli ára og heildarlífeyrisgreiðslur námu tæpum 7,6 milljörðum kr. og hækkuðu um 10,3% á milli ára. Heildarlífeyrisgreiðslur, án tillits til tímabundinna útgreiðslna og ráðstöfunar inn á höfuðstól lána, sbr. bráðabirgðaákvæði laga hækkuðu um 17,0%. Yfirlit um helstu þætti einstakra leiða er sem hér segir:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild Markaðsvirði	Trygginga- deild Bókfært virði
Nafnávöxtun	17,4%	12,1%	7,4%	20,7%	14,1%	14,6%
Meðaltal nafnávöxtunar sl. 5 ára	11,5%	9,2%	7,0%	12,3%	9,9%	9,5%
Meðaltal nafnávöxtunar sl. 10 ára.....	9,7%	7,8%	5,7%	10,5%	8,4%	8,5%
Raunávöxtun	12,0%	6,9%	2,5%	15,1%	8,8%	9,3%
Meðaltal raunávöxtunar sl. 5 ára.....	8,1%	5,8%	3,7%	8,9%	6,5%	6,1%
Meðaltal raunávöxtunar sl. 10 ára.....	6,6%	4,8%	2,7%	7,4%	5,3%	5,4%
Hrein eign í milljónum króna	199.279	29.681	43.555	2.708	132.434	127.148
Fjöldi sjóðfélaga/rétthafa	51.187	6.872	8.953	539		49.971
Fjöldi sem greiddi í sjóðinn á árinu	16.768	2.753	3.580	440		18.437
Meðalfj. sem greiddi í sjóðinn á árinu	13.460	2.310	3.140	317		15.269
Fjöldi lífeyrisþega	1.421	285	1.066	14		2.677

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild
Markhópur	54 ára og yngri	55 ára og eldri	Lífeyris- þegar	Áhættu- sæknir	Allir
Fjárfestingarstefna 2021:					
Innlend skuldabréf	43%	72%	100%	32%	59%
Erlend skuldabréf	6%	3%	0%	4%	5%
Innlend hlutabréf	17%	8%	0%	21%	11%
Erlend hlutabréf	29%	14%	0%	38%	20%
Erlenda sérhæfðar fjárfestingar	5%	3%	0%	5%	5%
	100%	100%	100%	100%	100%

Ávöxtun

Þriðja árið í röð hafði jákvæð gengisþróun hlutabréfa þau áhrif að ávöxtun fjárfestingarleiða Frjálsa, þar sem hlutabréf veiga þyngst, var mjög há á árinu 2021. Nafnávöxtun Frjálsa 1 var 17,4% og Frjálsa áhættu 20,7% sem er hæsta ávöxtun frá stofnun leiðarinnar árið 2008.

Á árinu 2021 ríkti mikil óvissa um efnahagsástand víðs vegar í heiminum vegna Covid faraldursins. Hagvöxtur batnaði verulega frá árinu 2020 og atvinnuleysi minnkaði hraðar en von var á. Aftur á móti hefur verðbólga verið há og reynst heldur þrálát miðað við væntingar. Ef horft er til baka yfir árið í heild má segja að árið 2021 á verðbréfamörkuðum og jákvæð þróun hagkerfisins hafi fyrst og fremst skilað sjóðfélögum góðri ávöxtun. Nafnávöxtun fjárfestingarleiða Frjálsa á árinu 2021 var á bilinu 7,4% - 20,7% sem jafngildir 2,5% - 15,1% raunávöxtun.

Innlendi hlutabréfamarkaðurinn mjög kraftmikill og sá eignaflokkur skilaði jafnframt mestri ávöxtun en úrvalsvísitala hlutabréfa hækkaði um 33,0% á árinu. Einnig voru erlendu hlutabréfin sterk, líkt og síðustu ár, en heimsvísitala hlutabréfa (e. MSCI World Index) hækkaði um 20,1% í Bandaríkjadal eða um 22,1% í íslenskum krónum á árinu.

Stýrivextir Seðlabankans náðu lágmarki í lok ársins 2020 en vaxtahækkunarferli hófst í maí árið 2021. Ljóst er að markaðsaðilar vænta þess vextir haldi áfram að hækka næstu misseri. Nafnávöxtun verðtryggðra ríkisskuldabréfa var á bilinu 6,0 - 7,7% á tímabilinu en óverðtryggðra mun lakari eða -2,8 - 0,2%.

Frjálsi hefur verið síðustu ár á þeirri vegferð að auka vægi hlutabréfa og fyrirtækjaskuldabréfa á kostnað ríkisskuldabréfa svo og að auka vægi og breidd erlendra eigna með það að markmiði að stuðla að hærri langtímaávöxtun.

- **Frjálsi Áhætta**, sem er áhættumesta fjárfestingarleið sjóðsins, skilaði 20,7% nafnávöxtun á árinu en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 12,3% á ársgrundvelli.
- **Frjálsi 1**, sem er stærsta, elsta og fjölmennasta leið sjóðsins, skilaði 17,4% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 11,5% á ársgrundvelli.
- **Frjálsi 2** skilaði 12,1% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 9,2% á ársgrundvelli.
- **Frjálsi 3** skilaði 7,4% nafnávöxtun en fimm ára ávöxtun leiðarinnar er 7,0% á ársgrundvelli. Fjárfestingarleiðin samanstendur af skuldabréfum og innlánnum.
- **Tryggingadeild** sjóðsins skilaði 14,1% nafnávöxtun miðað við að skuldabréf sjóðsins séu gerð upp á markaðsvirði. Fimm ára nafnávöxtun er 9,9% á ársgrundvelli.

Atburður eftir uppgjörsdag

Aðfaranótt 24. febrúar 2022 réðst her Rússlands inn í Úkraínu. Í kjölfarið hefur fjöldi ríkja brugðist við innrásinni með viðskiptaþvingunum gagnvart Rússlandi. Stríðsátökin leiddu til umtalsverðra verðhækkana á hrávörum, einkum á hráolíu, jarðgasi, hveiti, palladíum og áli. Þá hafa átökin einnig leitt til sveiflna á verði hlutabréfa, einkum í Evrópu og á nýmörkuðum. Gera má ráð fyrir áframhaldandi auknum sveiflum á fjármálamörkuðum á meðan stríðsátökin vara.

Meðalævi hækkar

Ein helsta áskorun sjóðsins er sú ánægjulega staðreynd að meðalævilengd þjóðarinnar fer hækkandi. Lenging á meðalævi þýðir að ellilífeyrir úr tryggingadeild, sem er greiddur til æviloka, er að meðaltali greiddur lengur til hvers sjóðfélaga og að öðru óbreyttu hækka skuldbindingar sjóðsins. Í desember 2021 staðfesti fjármála- og efnahagsráðuneytið tillögur Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga (FÍT) um breytingar á forsendum reiknigrunnis um lífslíkur byggt á áætlun um lífslíkur fólks í framtíðinni. Spáin gerir ráð fyrir að lífslíkur hvers fæðingarárgangs séu mismunandi og að lífslíkur fari vaxandi með hækkandi fæðingarári.

Þar sem tillaga félagsins felur í sér veigamikla breytingu hjá lífeyrissjóðum á mati skuldbindinga milli mismunandi aldurshópa er lífeyrissjóðum heimilt að innleiða hinar breyttu forsendur við tryggingafræðilega athugun á næstu tveimur árum. Í því felst að lífeyrissjóðum verður heimilt við gerð tryggingafræðilegrar athugunar við lok árs 2021 að velja hvort skuldbinding verði metin með reiknigrunni frá árinu 2019 eða með hinum nýja grunni. Frjálsi lífeyrissjóðurinn birtir niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar byggða á nýjustu dánar- og eftirlifendatölum samkvæmt tillögum og útreikningum FÍT.

Skýrsla stjórnar

Tryggingafræðileg athugun

Nýi reiknigrunnurinn felur í sér veigamikla hækkun á mati skuldbindinga samtryggingarsjóða því þeir greiða ellilífeyri til æviloka og það gildir einnig um tryggingadeild Frjálsa lífeyrissjóðsins. Í árslok 2021 voru eignir umfram áunnar skuldbindingar (áunnin staða) 0,1%, núvirt framtíðariðgjöld umfram núvirtar framtíðarskuldbindingar (framtíðarstaða) -17,0% og heildareignir umfram heildarskuldbindingar (heildarstaða) -9,2%. Heildarstaða segir til um tryggingafræðilega stöðu sjóðsins og fæst með því að leggja saman áunna og framtíðarstöðu sjóðsins. Áunna staðan lækkar um 7,1 prósentustig á milli ára, framtíðarstaðan um 13,7 prósentustig og heildarstaðan um 10,7 prósentustig en staðan er innan hámarks vikmarka sem lög mæla fyrir um.

Miðað við gamla reiknigrunninn batnaði aftur á móti áunna staðan á milli ára vegna góðrar ávöxtunar og breyttar aðferðar við tryggingafræðilegt mat á hlutabréfum. Framlag ávöxtunar til bættrar tryggingafræðilegrar stöðu áunninna réttinda var 5,1 prósentustig, framlag tryggingarþátta 0,7 prósentustig og framlag breytts endurmats hlutabréfa var 1,0 prósentustig. Áunna staðan væri 14,0%, framtíðarstaðan -3,0% og heildarstaðan 4,8%.

Tryggingafræðileg staða skv. nýja og eldri reiknigrunni	Áunnin staða	Framtíðarstaða	Heildarstaða
Nýr reiknigrunnur 2021	0,1%	-17,0%	-9,2%
Eldri reiknigrunnur 2020	7,2%	-3,3%	1,5%
Breyting milli ára	-7,1%	-13,7%	-10,7%
Eldri reiknigrunnur 2021	14,0%	-3,0%	4,8%
Eldri reiknigrunnur 2020	7,2%	-3,3%	1,5%
Breyting milli ára	6,8%	0,3%	3,3%

Ljóst er að bregðast þarf við breytti tryggingafræðilegri stöðu miðað við nýjan reiknigrunn og verða tillögur þess efnis lagðar fram á ársfundi sjóðsins 2022.

Fjárfestingarstefna 2022

Síðustu ár hefur Frjálsa lífeyrissjóðurinn lagt áherslu á að auka hlutfall og dreifingu erlendra eigna og draga úr vægi innlendra eigna á móti. Í fjárfestingarstefnu fyrir árið 2022 er þessari vegferð haldið áfram þar sem vægi erlendra eigna og hlutabréfa er aukið á sama tíma og dregið er úr vægi skuldabréfa, að undanskilinni fjárfestingarstefnu Frjálsa 3 þar sem eingöngu er fjárfest í innlendum skuldabréfum og innlánum. Vaxtahækkunarferli er nú hafið eftir sögulegt lágvaxtatímabil og ljóst er að markaðsaðilar vænta áframhaldandi vaxtahækkana. Þrátt fyrir það eru vextir enn lágir í sögulegu samhengi og þær breytingar sem eru gerðar á stefnunni í ár eru til þess fallnar að nýta tækifæri sem kunna að skapast í slíku umhverfi. Erlendar eignir og hlutabréf þykja áhættumeiri eignir en innlend skuldabréf og því má segja að áhættustig hafi verið aukið, en þó mismikið eftir fjárfestingarleiðum. Með því móti er langtímaávöxtun höfð að leiðarljósi en þó má um leið gera ráð fyrir auknum sveiflum í skammtímaávöxtun.

Í ársreikningnum er að finna nánari upplýsingar um fjárfestingarstefnu sjóðsins.

Þróun sjóðfélagalána

Fjöldi nýrra sjóðfélagalána var á árinu 2021 minni en fyrir árið á undan. Afgreidd voru 446 lán að fjárhæð 11,1 milljarða kr. en árið 2020 var fjöldi lána 628 að fjárhæð 14,9 milljarða kr. Töluvert var um uppgreiðslur eldri lána á árinu og nam heildarfjárhæð þeirra 4,7 milljörðum kr. frá 310 lántakendum en árið 2020 voru uppgreiðslur 13,4 milljarðar kr. frá 803 lántakendum. Af nýjum lánnum voru 87% óverðtryggð og 13% verðtryggð.

Hámarksfjárhæð lána var hækkuð á árinu úr 40 milljónum í 70 milljónir kr.

Úttekt á viðbótarsparnaði vegna COVID-19

Heimild til áframhaldandi fyrirframgreiðslu viðbótarsparnaðar var lögfest þann 11. maí 2021 en eldri heimild rann út 31. desember 2020. Hámarksútgreiðsla sjóðfélaga var 12 milljónir kr. en þó aldrei hærri fjárhæð en uppsöfnuð séreign þann 1. apríl 2021. Útgreiðsla fór fram í jöfnum mánaðarlegum greiðslum, 800 þús. kr. á mánuði fyrir skatt á allt að 15 mánuðum frá umsókn. Umsóknarfrestur um útgreiðslu rann út um sl. áramót en á árinu greiddi Frjálsi út 1,1 milljarð kr. til 765 sjóðfélaga.

Skýrsla stjórnar

Fjölbreyttar þjónustuleiðir með áherslu á stafræna vegferð

Frjálsi leggur ávallt mikinn metnað í fjölbreyttar þjónustuleiðir til að sjóðfélagar og launagreiðendur geti valið þá leið sem þeim hentar hverju sinni. Megináherslan þetta árið var á að auka úrval og efla sjálfsafgreiðsluleiðir og aðra stafræna þjónustu sem nýta má óháð tíma og staðsetningu.

Frjálsi bætir í Arion appið

Sjóðfélagar Frjálsa hafa tekið Arion appinu afar vel en Frjálsi hefur nú verið sýnilegur í appinu í rúmum ár. Með tilkomu Frjálsa í appið hafa sjóðfélagar öðlast einstaka yfirsýn á lífeyrissparnað sinn því segja má að upplýsingar um lífeyrissparnað hafi heldur betur færst nær sjóðfélögum sem margir hverjir hafa þær aðgengilegar í lófa sínum hvenær sem er sólarhringsins. Í appinu má með einföldum og aðgengilegum hætti sjá upplýsingar um eftirfarandi:

- Áunnin og áætluð eftirlaun við starfslok og áhrif snemmtöku og frestunar á lífeyrisgreiðslur
- Núverandi stöðu séreignar og áætlaða inneign við starfslok og mánaðarlega útgreiðslu
- Þróun séreignar frá upphafi og ávöxtun hans
- Upplýsingar um ráðstöfun viðbótarsparnaðar til íbúðakaupa / inn á íbúðalán
- Áunnin og áætluð eftirlaun við starfslok og áhrif snemmtöku og frestunar á lífeyrisgreiðslur
- Upplýsingar um hvort ráðstöfun inn á íbúðalán sé virk
- Yfirlit yfir sjóðfélagalán og greiðslur inn á lánið

Auk þessa þá geta sjóðfélagar gert helstu breytingar á forsendum samnings í appinu en sérstök athygli er vakin á tveimur nýjum aðgerðum sem bætt var við í árslok 2021. Í Arion appinu geta sjóðfélagar Frjálsa m.a. gert eftirfarandi breytingar:

- Tilkynnt um nýjan launagreiðanda
- Stíllt hlutfall viðbótarsparnaðar
- Flutt annan séreignarsparnað til Frjálsa sér að kostnaðarlausu - NÝTT
- Breytt fjárfestingarleið – NÝTT

Þar sem Arion appið er opið öllum þá geta sjóðfélagar Frjálsa fylgst með lífeyrissparnaði sínum án þess að vera í bankaviðskiptum við Arion banka. Auk þess geta notendur þess sem ekki eru með lífeyrissparnað hjá Frjálsa nú þegar, gerst sjóðfélagar með nokkrum smellum. Frekari þróun á lífeyrismálum í appinu stendur fyrir dyrum árið 2022.

Fyrirframbókaðir fundir og Frjálsi til þín

Þrátt fyrir áherslu á stafræna vegferð sjóðsins þá er mikið lagt upp úr persónulegri ráðgjöf einnig en þá þjónustu nýta sjóðfélagar einkum þegar líður að útgreiðsluöldri. Alla virka daga kl. 9-16 svara lífeyrisráðgjafar tölvupósti og síma. Ef tilefni er til þá bókar ráðgjafi fjarfund, símtalsfund eða staðfund með sjóðfélaga en undanfarin misseri hefur verið mikil áhersla á fyrirframbókaða fundi, með það að markmiði að draga úr biðtíma og lágmarka smithættu. Hefur það gefið mjög góða raun og er það verklag því komið til að vera. Þá er vert að minnast á að fjarfundir og símtalsfundir komu sér afar vel þegar loka þurfti móttöku sjóðsins um tíma vegna heimsfaraldurs og óhætt að segja að þeim tækninýjungum sem færst hafa í vöxt á þeim tímum hafi verið afar vel tekið. Fjarfundaforritið Teams gerir sjóðfélögum kleift að eiga samtal við ráðgjafa óháð staðsetningu, hvort sem er í gegnum tölvu, spjaldtölvu eða snjallsíma.

Loks hefur netspjallið notið aukinna vinsælda, en á seinni hluta ársins var sjálfvirk spjallmenni tekið í notkun á frjalsi.is sem svarar öllum helstu fyrirspurnum, einkum um lán og útgreiðslur, en ráðgjafi grípur inn í, ef við á.

Rafrænar kosningar á aðalstjórn

Gert var ráð fyrir að bjóða upp á rafrænar kosningar í aðalstjórn á ársfundi 2021 en ekki kom til þess því sjálfkjörið var í stjórnina. Stefnt er að sama fyrirkomulagi á ársfundi 2022 þar sem rafræn atkvæðagreiðsla fari fram viku fyrir ársfund en þeir sem ekki nýti sér rafrænan kosningarrétt geti kosið eins og áður með skriflegum hætti á ársfundinum. Kosning varamanna og atkvæðagreiðsla á tillögum fer fram á fundinum með hefðbundnum hætti.

Skýrsla stjórnar

Ábyrgar fjárfestingar

Aðalmarkmið að baki hugmyndafræði ábyrgra fjárfestinga er að stuðla að jákvæðum áhrifum á umhverfið, félagslega þætti og stjórnarhætti, (UFS e. ESG) draga úr áhættu og skila sjálfbærri langtímaávöxtun. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur ákveðið að horfa til þessara þátta í starfsemi sinni og sett var stefna í þeim efnum árið 2018 sem síðan þá hefur verið framfylgt með virkum hætti.

Eignastýring fagfjárfesta hjá Arion banka, sem annast eignastýringu sjóðsins, hefur þróað aðferðafræði og innleitt verklag ábyrgra fjárfestinga í starfshætti sína fyrir hönd sjóðsins þar sem horft er til þriggja grunnþátta sjálfbærni; umhverfis- og félagslegra þátta og stjórnarháttanna. Samhliða því er sáttmáli Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) hafður til hliðsjónar við eignastýringu Frjálsa. Þessi sáttmáli tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun með einum eða öðrum hætti og með því má segja að í starfsemi sjóðsins sé unnið í átt að markmiðunum. Ásamt sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) er rekstraraðili sjóðsins aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (e. UN PRI).

Eignastýringin hefur fyrir hönd sjóðsins unnið markvisst að því að hvetja forsvarsmenn skráðra íslenskra félaga á Aðallista Kauphallarinnar til að bæta upplýsingagjöf tengda UFS þáttum. Árið 2018 ákvað eignastýringaraðili að hitta og nálgast forsvaraðila allra skráðu innlendu félaganna á Aðallista Nasdaq Iceland eftir að hafa tekið út og greint ófjárhagslega upplýsingagjöf þeirra. Fulltrúum eignastýringar var almennt vel tekið af félögum en markmiðið var að fá félögin til að bæta ófjárhagslega upplýsingagjöf sína. Þessi vinna var endurtekin árið eftir og skilaði sér enn í bættri upplýsingagjöf. Árið 2020 var tekin sú ákvörðun að kaupa hluta af greiningarvinnu frá félaginu Reitun til þess að styrkja enn frekar ferlið við innlenda markaðinn og til að geta lagt aukna áherslu á aðra eignaflokka.

Síðustu misseri hefur eignastýringaraðili fyrir hönd sjóðsins stigið frekari skref í greiningu á eignasafni sjóðsins. Meðal annars hefur verið lagt mat á kolefnisfótspor beinnar eignar í innlendum skráðum félögum og hlutfall grænna fjárfestinga í eignasafni sjóðsins áætlað.

Árið 2021 skrifaði Frjálsi ásamt 12 íslenskum lífeyrissjóðum undir viljayfirlýsingu gagnvart alþjóðlegu samtökunum Climate Investment Coalition (CIC). Þar með lýsti sjóðurinn yfir vilja sínum til að ráðstafa samtals um 300 milljónum Bandaríkjadala (um 37 milljarða króna) í fjárfestingar sem tengjast hreinni orku og umhverfisvænum lausnum fram til ársins 2030. Frjálsi bættist þar með í hóp fjölda norrænna lífeyrissjóða sem gefið hafa út sambærilegar yfirlýsingar á síðustu árum. Markmið samtakanna er að stuðla að aukinni fjárfestingu í hreinni orku og öðrum umhverfislausnum, svo sem nýtingu jarðhita, vindorku, sólarorku, bættrar orkunýtingar í byggingum og bættri tækni við flutning raforku. Samtökin CIC munu fylgjast með og mæla hvort aðildarsjóðir í verkefninu standi við yfirlýst markmið og birta niðurstöður sínar árlega.

Rekstrarkostnaðarhlutfall lækkar

Umsýsluþóknun sjóðsins til rekstraraðila fyrir rekstur og eignastýringu sjóðsins skiptist í árlega hlutfallsþóknun af hreinni eign og árlega fasta þóknun sem breytist í hlutfalli við breytingu á vísitölu fjármála- og váttryggingastarfsemi. Umsýsluþóknun ársins nam 688,8 milljónum kr. eða 0,19% af meðalstöðu hreinnar eignar sjóðsins og lækkaði um 0,01 prósentustig á milli ára. Auk þess greiddi sjóðurinn vörsluþóknun til rekstraraðila og nam hún 59,4 milljónum kr.

Hreinar fjárfestingartekjur sjóðsins námu 52.314 milljónum kr. samanborið við 36.331 milljónum kr. árið áður. Umsýsluþóknun sjóðsins ásamt öðrum rekstrarkostnaði var 0,22% af hreinni meðaleign sjóðsins á árinu 2021 og lækkaði um 0,02 prósentustig á milli ára.

Laun og aðrar þóknanir

Framkvæmdastjóri sjóðsins er eini starfsmaður sjóðsins en daglegum rekstri og eignastýringu er útvistað til Arion banka. Laun og launatengd gjöld starfsmanna, stjórnar og endurskoðunarnefndar námu 70,8 milljónum kr. á árinu. Þóknun til ytri endurskoðanda nam 8,4 milljónum kr., þóknun til innri endurskoðanda 2,9 milljónum kr. og þóknun til tryggingastærðfræðings sjóðsins 3,1 milljónum kr.

Stjórnarhættir

Frjálsi lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti og hefur til hliðsjónar leiðbeiningar um góða stjórnarhætti sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Stjórn hefur útbúið stjórnarháttaryfirlýsingu fyrir árið 2021 sem er birt í heild sinni í viðauka við ársreikning sjóðsins en henni er ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum, upplýsa haghafa um stjórnarhætti sjóðsins og uppfylla kröfur í reglum FME um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015.

Skýrsla stjórnar

Ófjárhagslegar upplýsingar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn telst til eininga tengdum almannahagsmunum skv. lögum um ársreikninga nr. 3/2006 með síðari breytingum. Í lögnum kemur fram að í yfirliti með skýrslu stjórnar skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar séu til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gerð grein fyrir stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum. Yfirlitið með ófjárhagslegum upplýsingum er að finna í viðauka í ársreikningnum.

Staðfesting ársreikningsins

Stjórn og framkvæmdastjóri Frjálsa lífeyrissjóðsins staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2021 með rafrænni undirritun sinni.

Reykjavík, 7. apríl 2022

Stjórn

Ásdís Eva Hannesdóttir, stjórnarformaður
Anna Sigríður Halldórsdóttir
Björn Ingi Victorsson
Elías Jónatansson
Elín Þórðardóttir
Jón Guðni Kristjánsson
Magnús Pálmi Skúlason

Framkvæmdastjóri

Arnaldur Loftsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Frjálsa lífeyrissjóðsins

Áritun um endurskoðun ársreikningsins

Álit

Við höfum endurskoðað ársreikning Frjálsa lífeyrissjóðsins („sjóðinn“) fyrir árið 2021. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit yfir breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu sjóðsins 31. desember 2021 og afkomu hans og breytingu á handbæru fé á árinu 2021, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða.

Álitið er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar og stjórnar.

Grundvöllur álits

Við endurskoðuðum í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er lýst frekar í kaflanum Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins í árituninni. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við gildandi siðareglur fyrir endurskoðendur. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

Samkvæmt bestu vitund okkar og skilningi lýsum við yfir að við höfum ekki veitt neina óheimila þjónustu samkvæmt 1. mgr. 5. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014 og við erum óháð sjóðnum við endurskoðunina.

Við vorum fyrst kjörin endurskoðendur á ársfundi sjóðsins þann 13. maí 2019 og höfum verið endurskoðendur sjóðsins samfelld síðan þá.

Lykilþættir endurskoðunar

Lykilþættir endurskoðunar eru þeir þættir, sem samkvæmt faglegu mati okkar, höfðu mest vægi við endurskoðun ársreikningsins. Við gefum ekki sérstakt álit á einstökum lykilþáttum en tókum á þeim við endurskoðun á ársreikningnum í heild og við ákvörðun um álit okkar á honum.

Lykilþáttur	Viðbrögð í endurskoðuninni
Tilvist og mat fjárfestinga Bókfært verð fjárfestinga nam 394.003 millj. kr. eða 98% af heildareignum þann 31. desember 2021 (2020: 329.656 millj. kr.). Vísað er til skýringar 2.8 og í skýringu 7 um fjárfestingar. Meðal fjárfestinga eru hlutabréf, hlutdeildarskírteini, skuldabréf og bundnar bankainnstæður. Fjárfestingarnar eru ýmist færðar á gangvirði, upphaflegri kaupkröfu eða samkvæmt virðisáðferð, þar sem breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint og á mati stjórnenda. Vegna umfangs og mikilvægis fjárfestinga og að hluti þeirra er færður á virðismati sem byggir meðal annars á mati stjórnenda þá er tilvist og mat þeirra lykilþáttur í endurskoðuninni.	Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að staðfesta eignarhald sjóðsins á fjárfestingum og að leggja mat á forsendur sem stjórnendur nota við útreikninga á vermæti óskráðra fjárfestinga. Í þeirri vinnu fólst meðal annars: <ul style="list-style-type: none">Ferli við fjárfestingar, skráningu og mat var yfirfarið.Valið var úrtak fjárfestinga og farið yfir matsaðferðir, forsendur og gögn sem liggja til grundvallar skráningu og mati.Aflað var staðfestinga frá vörsluaðilum fjárfestinga.Farið var yfir flokkun óskráðra fjárfestinga í þrepaskippingu gangvirðis.Skýringar í ársreikningi vegna fjárfestinga voru yfirfarnar með tilliti til laga um ársreikninga og reglna um ársreikninga lífeyrissjóða.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilþættir endurskoðunar, frh.

Lykilþáttur	Viðbrögð í endurskoðuninni
<p>Mat á lífeyrisskuldbindingu tryggingadeildar</p> <p>Lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar sjóðsins nam 261.778 millj. kr. í árslok 2021 (2020: 199.817 millj. kr.). Tryggingafræðileg staða í árslok 2021 nam -9,2% þar sem skuldbindingar voru umfram endurmetnar eignir, eða sem nemur 24.125 millj. kr. (2020: 1,5% eða 2.957 millj. kr.).</p> <p>Lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar er reiknuð út af óháðum tryggingastærðfræðingi.</p> <p>Vegna umfangs og flækjustigs útreikninga, og vegna stærðar og mikilvægi tryggingafræðilegrar stöðu tryggingadeildar er útreikningur á lífeyrisskuldbindingu lykilatriði í endurskoðuninni.</p> <p>Vísad er í yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar og skýringu 11.2.</p>	<p>Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á þær forsendur sem tryggingastærðfræðingur notar við mat á lífeyrisskuldbindingu. Í þeirri vinnu fólst meðal annars:</p> <ul style="list-style-type: none">• Við lögum mat á óhæði og hæfni tryggingastærðfræðings.• Ferli við útreikninga var yfirfarið.• Verklag og eftirlit sjóðsins með útreikningum var yfirfarið.• Við unnum greiningaraðgerðir á breytingu lífeyrisskuldbindingar á árinu með því að setja fram væntingar á breytingu ársins og bera saman við niðurstöðu tryggingastærðfræðings.• Verðmatssérfræðingur okkar vann sjálfstæða útreikninga á lífeyrisskuldbindingu til að leggja mat á niðurstöðu tryggingastærðfræðings.• Við yfirfórum yfirlit um tryggingafræðilega stöðu og skýringu 11.2 í ársreikningi og staðfestum að framsetning væri í samræmi við reglur.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og fyrir því innra eftirliti sem þau telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að setja fram ársreikning sem er án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórn og framkvæmdastjóra að leggja mat á rekstrarhæfi sjóðsins og upplýsa, eftir því sem við á, um þætti er varða rekstrarhæfi og miða grundvöll reikningskilanna við áframhaldandi rekstrarhæfi, nema þau ætli annað hvort að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi hans, eða hafa engan annan raunhæfan kost en að gera það.

Stjórn og framkvæmdastjóri skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar eru að öðlast hæfilega vissu um hvort ársreikningurinn í heild sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, og að gefa út áritun endurskoðanda sem inniheldur álit okkar. Í hæfilegri vissu felst áreiðanleiki en ekki trygging fyrir því að endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni alltaf leiða í ljós verulega annmarka ef þeir eru fyrir hendi. Annmarkar geta komið fram vegna sviksemi eða mistaka og eru taldir verulegir ef þeir einir og sér eða samanlagt gætu haft áhrif á efnahagslegar ákvarðanir sem notendur ársreikningsins taka á grundvelli hans.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla beitum við ávallt faglegri dómgreind og viðhöfum faglega gagnrýni. Að auki:

- Greinum við og metum hættu á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, að einhverju sé viljandi sleppt, villandi framsetningu eða að farið sé framhjá innra eftirliti.
- Öflum við skilnings á innra eftirliti, sem varðar endurskoðunina, til að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum við hvort reikningskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins, frh.

- Ályktum við um hvort notkun stjórnar og framkvæmdastjóra á forsendu reikningsskilanna um rekstrarhæfi sé viðeigandi og metum, á grundvelli endurskoðunarinnar, hvort aðstæður séu til staðar sem valdið gætu verulegum vafa um rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi þer okkur, í áritun okkar, að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins eða, ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi, að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Samt sem áður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni gert sjóðinn órekstrarhæfan.
- Metum við framsetningu, uppbyggingu og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum, og hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningar endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp kunna að koma í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Við lýsum því einnig yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega talist hafa áhrif á óhæði okkar og þegar við á, til hvaða varnaraðgerða við höfum gripið.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, leggjum við mat á hvaða þættir höfðu mesta þýðingu við endurskoðun ársreikningsins og eru því lykilþættir endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum þáttum í áritun okkar nema lög og reglur útiloki að upplýst sé um þá eða, við einstakar mjög sjaldgæfar kringumstæður, þegar við metum að ekki skuli upplýsa um lykilþátt þar sem neikvæðar afleiðingar þess eru taldar vega þyngra en almennir hagsmunir af birtingu slíkra upplýsinga.

Staðfesting vegna annarra ákvæða laga

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir þessum ársreikningi eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Hrafnhildur Helgadóttir, endurskoðandi, ber ábyrgð á endurskoðun ársreikningsins og þessari áritun.

Reykjavík, 7. apríl 2022

KPMG ehf.

Hrafnhildur Helgadóttir
endurskoðandi

Ársreikningur Frjálsa lífeyrissjóðsins fyrir árið 2021 er rafrænt undirritaður af endurskoðanda.

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2021

	Skýr.	2021	2020
Iðgjöld	2.4;3		
Iðgjöld sjóðfélaga		7.271.734	6.491.092
Iðgjöld launagreiðenda		15.830.412	14.450.238
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		335.513	93.862
		<u>23.437.659</u>	<u>21.035.192</u>
Sérstök aukaframlög		126.361	142.627
		<u>23.564.020</u>	<u>21.177.819</u>
Lífeyrir	2.5;4		
Heildarfjárhæð lífeyris	4.1	(5.292.570)	(4.522.645)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	4.2	(125.360)	(105.903)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.3	(8.722)	(8.659)
Útgreiðsla séreignarsparnaðar skv. br.b.ákvæði	4.4	(1.080.161)	(1.349.174)
Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána eða til öflunar íbúðarhúsnæðis	4.5	(1.072.062)	(883.834)
		<u>(7.578.875)</u>	<u>(6.870.215)</u>
Hreinar fjárfestingartekjur	2.6;5		
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1-2	37.106.674	23.475.011
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.3-4	15.457.289	12.473.630
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		10.904	42.754
Aðrar fjárfestingartekjur:			
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		78.793	639.586
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		16.944	20.881
Ýmsar fjárfestingartekjur		76	1.144
Fjárfestingargjöld	5.5-6	(356.684)	(322.369)
		<u>52.313.996</u>	<u>36.330.637</u>
Rekstrarkostnaður	2.7;6		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(538.910)	(501.627)
Hækkun á hreinni eign á árinu		67.760.231	50.136.614
Hrein eign frá fyrra ári		<u>334.610.746</u>	<u>284.474.132</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>402.370.977</u>	<u>334.610.746</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2021

	Skýr.	31.12.2021	31.12.2020
Eignir			
Fjárfestingar	2.8;7		
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	7.1	190.727.761	148.275.956
Skuldabréf	7.2-3	203.264.124	180.377.853
Bundnar bankainnstæður	2.8 e)	<u>11.445</u>	<u>1.001.967</u>
		<u>394.003.330</u>	<u>329.655.776</u>
Kröfur	2.9;8		
Kröfur á launagreiðendur		1.224.268	1.225.398
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur		165.282	83.416
Aðrar kröfur		<u>66.247</u>	<u>137.092</u>
	8.1	<u>1.455.797</u>	<u>1.445.906</u>
Handbært fé			
Handbært fé	2.10	<u>7.540.538</u>	<u>4.054.407</u>
Eignir samtals		<u>402.999.665</u>	<u>335.156.089</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir	2.11;9		
Áfallinn kostnaður og fyrirframminheimtar tekjur		(618.718)	(534.547)
Aðrar skuldir		<u>(9.970)</u>	<u>(10.796)</u>
	9.1	<u>(628.688)</u>	<u>(545.343)</u>
Skuldir samtals		<u>(628.688)</u>	<u>(545.343)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>402.370.977</u>	<u>334.610.746</u>
Skuldbindingar utan efnahags	11.1		

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2021

	Skýr.	2021	2020
Inngreiðslur			
Iðgjöld	3	23.621.653	21.154.006
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		26.453	37.057
Aðrar inngreiðslur		27.924	64.779
		<u>23.676.030</u>	<u>21.255.842</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir	4	7.557.945	6.804.765
Rekstrarkostnaður	6	614.864	678.165
Aðrar útgreiðslur		317.845	322.422
		<u>8.490.654</u>	<u>7.805.352</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		<u>15.185.376</u>	<u>13.450.490</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		1.191.520	370.760
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(35.481.038)	(38.884.874)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		28.944.388	28.229.332
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		13.935.321	11.382.915
Keypt skuldabréf		(46.652.860)	(49.933.827)
Seld skuldabréf		25.320.537	31.504.619
Bundin innlán, breyting		990.522	47.186
		<u>(11.751.610)</u>	<u>(17.283.889)</u>
Hækkun/(Lækkun) á handbæru fé		3.433.766	(3.833.399)
Gengismunur af handbæru fé		52.365	602.581
Handbært fé í ársbyrjun		4.054.407	7.285.225
Handbært fé í lok árs		<u>7.540.538</u>	<u>4.054.407</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu tryggingadeildar árið 2021

Tryggingafræðileg staða

Eignir

Hrein eign til greiðslu lífeyris	127.148.465	0	127.148.465
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(8.004.773)	0	(8.004.773)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	118.509.481	118.509.481
Eignir samtals	119.143.692	118.509.481	237.653.173

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	96.576.389	113.959.330	210.535.719
Örorkulífeyrir	16.912.245	21.047.401	37.959.646
Makalífeyrir	4.136.342	3.944.611	8.080.954
Barnalífeyrir	147.662	947.808	1.095.470
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	1.285.580	2.820.731	4.106.312
Skuldbindingar samtals	119.058.217	142.719.883	261.778.100

Eignir umfram skuldbindingar

85.475 (24.210.402) (24.124.927)

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok

0,1% (17,0%) (9,2%)

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun

7,2% (3,3%) 1,5%

Staðan með eldri reiknigrunni

14,0% (3,0%) 4,8%

Áhrif nýs reiknigrunnis á stöðu sjóðsins

(13,9%) (13,9%) (14,1%)

31.12.2020

Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
-------------------------	----------------------------	--------------------------

Eignir

Hrein eign til greiðslu lífeyris	105.094.405	0	105.094.405
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(5.561.382)	0	(5.561.382)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa	(2.083.326)	0	(2.083.326)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	105.324.284	105.324.284
Eignir samtals	97.449.697	105.324.284	202.773.981

Skuldbindingar

Ellilífeyrir	71.035.364	82.132.733	153.168.097
Örorkulífeyrir	14.214.194	18.563.471	32.777.665
Makalífeyrir	4.437.412	4.592.415	9.029.827
Barnalífeyrir	133.374	956.516	1.089.890
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	1.117.891	2.633.162	3.751.053
Skuldbindingar samtals	90.938.235	108.878.297	199.816.532

Eignir umfram skuldbindingar

6.511.462 (3.554.013) 2.957.449

Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok

7,2% (3,3%) 1,5%

Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun

7,1% (2,5%) 1,6%

1. Almennar upplýsingar um sjóðinn

Frjálsi lífeyrissjóðurinn skiptist í fjórar séreignardeildir, eina tryggingadeild og eina sameiginlega deild sem tekur við iðgjöldum frá launagreiðendum. Sameiginlega deildin ráðstafar iðgjöldum á deildir sjóðsins í samræmi við samninga sjóðfélaga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Frjálsi lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1 Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og Reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í undantekningartilfellum er vikið frá framsetningarformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þær þá felldar inn í aðra undirliði. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum.

2.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

2.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskila þurfa stjórnendur, í samræmi við lög um ársreikninga, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

2.4 Iðgjöld

Iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðenda eru bókfærð þegar þau skapa kröfu á sjóðinn. Ógreidd iðgjöld í lok ársins eru færð til eignar sem krafa á launagreiðendur.

2.5 Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur séreignardeilda og tryggingadeilda til sjóðfélaga og skiptast þær í ellilífeyri, makalífeyri, örorkulífeyri, barnalífeyri og annan lífeyri. Jafnframt fellur lífeyrir sem greiddur er út á grundvelli bráðabirgðaákvæðis laga um útgreiðslu lífeyris hér undir auk viðbótariðgjalda sem ráðstafað er inn á lán eða til öflunar íbúðarhúsnæðis. Auk þessa er beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúrskurða og gjalds til starfsendurhæfingarsjóðs.

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður á Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris sem og áfallinn gengismunur á eignir í lok árs.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Undir hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og sölutap svo og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum og sjóðum, bæði vegna breytinga á gangvirði bréfanna og gengi gjaldmiðla.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga, annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu nr. 5.5 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökuþóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

2.6 Hreinar fjárfestingartekjur, frh.

c) Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð hluti þóknunar til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins í samræmi við rekstrarsamning þar um. Laun starfsmanna rekstraraðila sem bera ábyrgð á daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins eru innifalin í umsýsluþóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi.

2.7 Rekstrarkostnaður

Undir þennan lið fellur allur kostnaður vegna reksturs sjóðsins, annar en sá hluti þóknunar til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins sem færður er meðal fjárfestingargjalda. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

2.8 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar í skilningi laga. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og bundnum bankainnstæðum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og yfirfara þessa flokkun á hverjum reikningskiladegi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í lok tímabils, en gangvirði annarra fjárfestinga í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 7.5. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun á reikningskiladegi. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok uppgjörstímabils. Í skýringu nr. 7.2 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga á reikningsskiladegi.

e) Bundnar bankainnstæður

Undir bundnar bankainnstæður er færður sá hluti innlána í bönkum sem bundin eru til lengri tíma en þriggja mánaða.

2.9 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hlíðsjón af tapsáhættu og færðar í afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Varúðarniðurfærslan er færð til lækkunar á viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

2.10 Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikningi á gangvirði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

2.11 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að sjóðurinn verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna liðsins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð þeirra með áreiðanlegum hætti.

2.12 Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi á reikningsskiladegi. Gengismunur sem myndast er færður meðal fjárfestingartekna.

Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015 kveða á um að eignir og skuldir í erlendri mynt skulu umreiknaðar á opinberu gengi sem Seðlabanki Íslands auglýsir, kaupgengi fyrir eignir og sölugengi fyrir skuldir sbr. 32. reglnanna. Sú breyting tók gildi þann 1. apríl 2020 að Seðlabanki Íslands birtir aðeins miðgengi gjaldmiðla. Með hliðsjón af því eru eignir og skuldir lífeyrissjóða í erlendri mynt því umreiknaðar miðað við miðgengi Seðlabanka Íslands.

Meðalgengi Seðlabanka Íslands og gengi í lok ársins var eftirfarandi:

	Mynt	Meðalgengi		Lokagengi	
		2021	2020	31.12.2021	31.12.2020
Evra.....	EUR	150,19	154,52	147,60	156,10
Bandaríkjadalur.....	USD	127,05	135,27	130,38	127,21
Norsk króna.....	NOK	14,78	14,42	14,77	14,93
Sænsk króna.....	SEK	14,81	14,75	14,39	15,57
Dönsk króna.....	DKK	20,20	20,73	19,85	20,98

2.13 Áhættustjórnun

Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir eða afleiðusamningar eru í gildi hjá sjóðnum.

Nánar er fjallað um áhættuþætti í starfsemi sjóðsins og áhættustýringu í skýringu 12.

Skýringar

3. Iðgjöld

3.1 Iðgjöld

Í ársreikningi sjóðsins eru iðgjöld færð til tekna í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris þegar bæði greiðslur og skilagreinar hafa borist sjóðnum en þá hafa réttindi eða séreign áunnist fyrir sjóðfélaga.

Iðgjöld sjóðfélaga eru greidd inn á sameiginlegan iðgjaldareikning Frjálsa lífeyrissjóðsins óháð því í hvaða deild sjóðfélagar eru. Daglegt uppgjör fer fram á milli iðgjaldareikningsins og deilda sjóðsins sem felur í sér að greiðslur eru millifærðar af iðgjaldareikningi yfir á bankareikninga viðkomandi deilda í samræmi við samninga sjóðfélaga.

Þann 31. desember 2021 var staðan á sameiginlegum iðgjaldareikningi sjóðsins 441,8 milljónir kr.

Í tryggingadeild sjóðsins hafa iðgjöld vegna ársins 2021 eða eldri tímabila, sem voru greidd og/eða skráð eftir að uppgjörinu lauk, verið bókfærð að fjárhæð 439,1 milljón kr.

Einnig eru iðgjöld tryggingadeildar áætluð vegna skilagreina sem hafa borist en hafa ekki verið greiddar þegar uppgjörinu lauk. Í lok ársins eru áætluð iðgjöld tryggingadeildar vegna ógreiddra skilagreina 926,9 milljónir kr.

Ógreiddar skilagreinar séreignardeilda í lok ársins nema 397,8 milljónum kr. en ekki er áætlað fyrir þeim í iðgjöldum því þær mynda ekki séreign fyrir sjóðfélaga fyrr en þær greiðast eftir uppgjörinu.

3.2 Iðgjöld greinast þannig:

	2021	2020
Lágmarksiðgjöld	18.929.757	17.395.180
Viðbótariðgjöld	4.172.389	3.546.150
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	335.513	93.862
Sérstök aukaframlög	126.361	142.627
	<u>23.564.020</u>	<u>21.177.819</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Lágmarksiðgjöld	7.923.962	1.255.837	2.026.242	199.283	7.524.433	18.929.757
Viðbótariðgjöld	2.889.057	609.046	538.237	136.049	0	4.172.389
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(1.287.883)	1.390.198	(467.298)	696.797	3.699	335.513
Sérstök aukaframlög	0	0	0	0	126.361	126.361
	<u>9.525.136</u>	<u>3.255.081</u>	<u>2.097.181</u>	<u>1.032.129</u>	<u>7.654.493</u>	<u>23.564.020</u>

4. Lífeyrir

4.1 Lífeyrir greinist þannig:

	2021	2020
Ellilífeyrir	4.104.215	3.546.937
Barnalífeyrir	33.677	32.928
Makalífeyrir	93.629	78.945
Örorkulífeyrir	618.916	513.455
Annar lífeyrir	442.133	350.380
	<u>5.292.570</u>	<u>4.522.645</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Ellilífeyrir	1.889.930	300.078	1.381.299	1.732	531.176	4.104.215
Barnalífeyrir	0	0	0	0	33.677	33.677
Makalífeyrir	0	0	0	0	93.629	93.629
Örorkulífeyrir	10.012	0	12.973	140	595.791	618.916
Annar lífeyrir	278.070	101.657	62.406	0	0	442.133
	<u>2.178.012</u>	<u>401.735</u>	<u>1.456.678</u>	<u>1.872</u>	<u>1.254.273</u>	<u>5.292.570</u>

4.2 VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður

	2021	2020
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	125.360	105.903

Samkvæmt lögum nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða skulu lífeyrissjóðir inna af hendi sérstakt gjald til starfsendurhæfingarsjóðs vegna sjóðfélaga sem nemur sömu fjárhæð og greidd hefur verið til þess sama starfsendurhæfingarsjóðs af atvinnurekendum sem greiða til sjóðsins. Atvinnurekendur greiða til starfsendurhæfingarsjóðs 0,10% af iðgjaldsstofni á hverjum tíma.

4.3 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2021	2020
Aðkeypt þjónusta vegna örorkumats	8.722	8.659

4.4 Útgreiðsla séreignarsparnaðar

Útgreiðsla séreignarsparnaðar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nam 1.080,2 milljónum kr. fyrir árið 2021. Samkvæmt bráðabirgðaákvæðinu er réttihafa séreignarsparnaðar heimilt á tímabilinu 1. apríl 2020 til 1. janúar 2022 að sækja um útgreiðslu séreignarsparnaðar, sem myndast hefur af viðbótariðgjaldi skv. II. kafla laganna, til vörsluaðila skv. 3.-5. mgr. 8. gr. og skal greiðslum háttað eftir því sem nánar er mælt fyrir í ákvæðinu.

Heimilt er á því tímabili sem tilgreint er í 1. mgr. að hefja útborgun innstæðu séreignarsparnaðar réttihafa, ásamt vöxtum, að fjárhæð sem 1. apríl 2020 nemur samanlagt allt að 12 millj. kr. óháð því hvort sú heildarfjárhæð séreignarsparnaðar er í vörslu hjá fleiri en einum vörsluaðila. Skal sú fjárhæð greiddast út með jöfnum mánaðarlegum greiðslum, að frádreginni staðgreiðslu samkvæmt lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda, á 15 mánaða tímabili frá því að beiðni um útgreiðslu er lögð fram hjá vörsluaðila. Útgreiðslutími styttest hlutfallslega ef um lægri fjárhæð en 12 millj. kr. er að ræða.

4.5 Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána

Útgreiðsla séreignarsparnaðar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og sem ráðstafa á inn á lán nemur 1.072,1 milljónum kr. fyrir árið 2021. Þar af eru 31,9 milljónir kr. ógreiddar í lok ársins og er fjárhæðin skuldfærð í efnahagsreikningi. Samkvæmt bráðabirgðaákvæðinu er réttihafa séreignarsparnaðar heimilt að nýta viðbótariðgjald, vegna launagreiðslna á tímabilinu 1. júlí 2014 til 30. júní 2023, til greiðslu inn á höfuðstól lána sem tekin eru vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Samsvarandi fjárhæð vegna ársins 2020 nam 883,8 milljónum kr. Þar af voru 35,8 milljónir kr. ógreiddar í lok ársins.

Auk þessa hafa lög nr. 111/2016 um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð tekið gildi frá og með 1. júlí 2017. Lögin gilda afturvirkir frá 1. júlí 2014 og til framtíðar. Lögin heimila réttihafa séreignarsparnaðar að nýta viðbótariðgjald, sem greitt er á samfelldu tíu ára tímabili, eftir gildistöku laganna, að tilteknu hámarki á ári, með því að;

- verja uppsöfnuðu iðgjaldi til kaupa á fyrstu íbúð og/eða
- ráðstafa iðgjaldi inn á höfuðstól lána sem tryggt er með veði í fyrstu íbúð

Þá er réttihafa heimilt að nýta iðgjald sem afborgun inn á óverðtryggt lán, sem tryggt er með veði í fyrstu íbúð, og sem greiðslu inn á höfuðstól þess eftir því sem nánar er kveðið á um í lögnum.

Heimild einstaklings takmarkast við allt að 4% framlag réttihafa og allt að 2% framlag launagreiðanda að hámarki samanlagt 500 þús. kr. á almanaksári skv. báðum úrræðum. Hjá hjónum og einstaklingum, sem uppfylla skilyrði til samsköttunar skv. 3. mgr. 62. gr. laga nr. 90/2003, takmarkast heimildin við sömu forsendur en að hámarki samanlagt 750 þús. kr. á almanaksári skv. lögum um úrræði vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Hins vegar samkvæmt lögum um stuðning til kaupa á fyrstu íbúð þá eiga fjárhæðatakmörkanir, hjá hjónum eða einstaklingum sem uppfylla skilyrði til samsköttunar, ekki við. Greiðsla inn á lán getur þó aldrei numið hærri fjárhæð en sem nemur inneign réttihafa vegna greiddra iðgjalda á hverjum tíma. Jafnframt má framlag réttihafa ekki vera lægra en framlag launagreiðanda.

5. Hreinar fjárfestingatekjur

5.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum greinast þannig:

	2021	2020
Gangvirðisbreyting af eignarhlutum í félögum og sjóðum	36.620.686	19.237.474
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	(705.531)	3.866.776
Arður af hlutabréfum	1.015.230	286.663
Endurgreidd umsýsluþóknun sjóða	176.289	84.098
	37.106.674	23.475.011

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Gangvirðisbreyting af eignarhlutum í félögum og sjóðum	23.835.834	1.736.576	27.022	334.792	10.686.462	36.620.686
Gengismunur v. erlendra gjaldmiðla	(212.069)	(69.043)	124	15.613	(440.156)	(705.531)
Arður af hlutabréfum	679.987	41.360	0	6.985	286.898	1.015.230
Endurgreidd umsýsluþóknun sjóða	120.680	8.510	2.285	1.566	43.248	176.289
	24.424.432	1.717.403	29.431	358.956	10.576.452	37.106.674

5.2 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum, sundurliðaðar niður á 20 stærstu fjárfestingar, greinast þannig:

Gangvirðisbreytingu af eignarhlutum í félögum og sjóðum skipt niður á 20 stærstu fjárfestingar í stærðarröð. Miðað er við meðalstöðu eigna í upphafi og lok ársins 2021.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
SSgA World IDX EQ-I -EUR.....	2.086.833	368.156	0	35.206	2.281.897	4.772.092
SSgA World IDX EQ-I -USD.....	1.803.418	68.982	0	5.639	394.990	2.273.029
Vanguard						
- Global Stock Index Fund USD.....	1.566.009	55.708	0	29.989	363.134	2.014.840
Marel hf.- IS markaður.....	670.631	43.284	0	7.317	309.986	1.031.218
Capital Group New Perspective Fund - LUX (USD).....	2.582.696	133.431	0	20.953	967.988	3.705.068
Katla Fund Global Value.....	(25.393)	(1.701)	0	(46)	(13.383)	(40.523)
Wellington Global Research Equity.....	3.171.009	218.472	0	48.572	1.376.916	4.814.969
Arion banki hf.....	1.609.256	83.383	0	25.439	406.252	2.124.330
JP Morgan - EUR Liquidity Fund.....	2.767.515	173.982	0	28.259	1.180.643	4.150.399
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.....	(1.717.889)	(104.823)	0	(14.289)	(707.017)	(2.544.018)
Seilern World Growth - USD.....	628.954	41.005	0	9.547	270.285	949.791
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	888.549	50.639	0	10.015	320.468	1.269.671
Fidelity Funds - Institutional						
Emerging Markets Ec.....	36.519	985	0	(173)	16.305	53.636
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.....	660	27	0	82	1.679	2.448
Reitir fasteignafélag hf.....	358.948	27.247	0	4.481	167.924	558.600
Stefnir - ÍS 5 hs.....	991.798	101.959	0	31.532	460.766	1.586.055
Vátryggingafélag Íslands hf.....	596.427	49.270	0	12.109	284.936	942.742
Jarðvarmi slhf.....	194.767	7.785	0	80	79.748	282.380
Wellington Global Quality Growth fund (USD).....	274.929	19.098	0	3.037	125.228	422.292
Önnur félög og sjóðir.....	5.350.198	399.687	27.022	77.043	2.397.717	8.251.667
	23.835.834	1.736.576	27.022	334.792	10.686.462	36.620.686

5.2 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum, sundurliðað niður á 20 stærstu fjárfestingar, greinast þannig, frh.:

Gangvirðisbreytingu af eignarhlutum í félögum og sjóðum skipt niður á 20 stærstu fjárfestingar í stærðarröð. Miðað er við meðalstöðu eigna í upphafi og lok samanburðarársins 2020.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2020
SSgA World IDX EQ-I -EUR.....	586.304	96.580	0	10.935	647.416	1.341.235
SSgA World IDX EQ-I -USD.....	2.208.322	54802000	0	7609000	386349000	2.657.082
Marel hf.....	1.357.829	86.628	0	9.902	621.169	2.075.528
Capital Group New						
Perspective Fund - LUX (USD).....	1.696.712	112.966	0	15.398	782.069	2.607.145
Katla Fund Global Value.....	247.284	10.183	0	1.226	80.891	339.584
Wellington Global Research Equity.....	852.332	50.086	0	7.428	354.532	1.264.378
JP Morgan - EUR Liquidity Fund.....	(30.839)	(1.933)	0	(575)	(11.295)	(44.642)
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.....	368.534	21.458	0	2.809	98.348	491.149
Arion banki hf.....	280.011	21.909	0	4.647	120.143	426.710
Seilern World Growth - USD.....	645.255	35.523	0	5.144	233.298	919.220
Jarðvarmi slhf.....	8.811	352	0	4	3.607	12.774
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	759.650	41.080	0	5.198	264.181	1.070.109
Reitir fasteignafélag hf.....	81.778	9.076	0	2.586	42.944	136.384
Vanguard Global STK-A INS \$.....	90.192	2.860	0	1.742	12.777	107.571
Fidelity Funds - Institutional						
Emerging Markets Ec.....	454.595	25.837	0	3.009	185.583	669.024
Stefnir - ÍS 5 hs.....	106.611	12.660	0	2.843	71.956	194.070
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur hs.....	99.603	9.233	23.996	0	0	132.832
Wellington Global Quality Growth fund (USD).....	347.249	27.024	0	3.324	189.564	567.161
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur hs.....	97.142	18.614	0	0	0	115.756
Pimco GIS Income Fund (USD).....	142.854	9.517	0	631	52.366	205.368
Önnur félög og sjóðir.....	2.403.501	224.115	87.422	31.915	1.202.083	3.949.036
	12.803.730	868.570	111.418	115.775	5.337.981	19.237.474

5.3 Hreinar tekjur af skuldabréfum greinast þannig:

	2021	2020
Vextir, verðbætur og gangvirðisbreyting af skuldabréfum	15.500.961	12.056.958
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	(11.707)	416.890
Breyting á niðurfærslu skuldabréfa	(31.965)	(218)
	15.457.289	12.473.630

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2021
Vextir, verðbætur og gangvirðis- breyting af skuldabréfum	5.547.951	1.432.428	3.065.102	42.167	5.413.313	15.500.961
Gengismunur vegna erlendra mynta	(32.334)	323	3.783	568	15.953	(11.707)
Breyting á niðurfærslu skuldabréfa	(2.933)	(4.051)	(11.581)	(380)	(13.020)	(31.965)
	5.512.684	1.428.700	3.057.304	42.355	5.416.246	15.457.289

5.4 Hreinar tekjur af skuldabréfum flokkaðar eftir matsaðferðum greinast þannig:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Skuldabréf með ríkisábyrgð	1.416.503	361.027	487.309	15.978	1.794.073	4.074.890
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga ...	546.011	139.199	284.124	6.566	534.737	1.510.637
Skuldabréf með ábyrgð fjármálafyrirtækja	851.473	337.139	974.297	5.994	542.053	2.710.956
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	474.365	102.371	220.307	3.047	510.567	1.310.657
Önnur verðbréf	2.224.332	488.964	1.091.267	10.770	2.034.816	5.850.149
	5.512.684	1.428.700	3.057.304	42.355	5.416.246	15.457.289

	Gangvirði	Kostnaðarvirði	Samtals 2021	Gangvirði	Kostnaðarvirði	Samtals 2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	2.777.849	1.297.041	4.074.890	2.733.485	1.092.152	3.825.637
Skuldabréf sveitarfélaga	1.510.637	0	1.510.637	370.819	0	370.819
Skuldabréf með ábyrgð fjármálafyrirtækja	2.710.956	0	2.710.956	3.876.237	0	3.876.237
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	0	1.310.657	1.310.657	0	1.275.490	1.275.490
Önnur verðbréf	5.837.134	13.015	5.850.149	3.118.507	6.940	3.125.447
	12.836.576	2.620.713	15.457.289	10.099.048	2.374.582	12.473.630

Öll skuldabréf sjóðsins eru metin á markaðsvirði að undanskyldum íbúðarbréfum tryggingadeildar sjóðsins sem eru metin að stórum hluta á kostnaðarvirði. Fasteignaveðtryggð skuldabréf eru metin með áföllnum vöxtum og verðbótum hjá öllum deildum sjóðsins.

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa greinist þannig:

	2021	2020
Niðurfærsla í upphafi árs	135.747	135.528
Endanlega afskrifað á tímabilinu	(7.263)	0
Breyting á niðurfærslu á árinu	31.964	219
Niðurfærsla í lok árs	160.448	135.747

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Niðurfærsla í upphafi árs	52.900	9.804	18.646	183	54.214	135.747
Endanlega afskrifað á árinu	(2.418)	(600)	(1.309)	(24)	(2.912)	(7.263)
Breyting á niðurfærslu á árinu	2.933	4.051	11.580	380	13.020	31.964
Niðurfærsla í lok árs	53.415	13.255	28.917	539	64.322	160.448

5.5 Fjárfestingargjöld greinast þannig:

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2021					
Innlendir verðbréfasjóðir		26.057	26.057	3.619.592	0,7%
Innlendir sérhæfðir sjóðir fyrir almenning		70.218	70.218	6.739.479	1,0%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		312.641	312.641	12.831.322	2,4%
Erlendir verðbréfasjóðir		411.043	411.043	85.346.509	0,5%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		32.553	32.553	1.669.588	1,9%
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfaviðskipta	21.766		21.766		
Vörslubóknun	59.382		59.382		
Umsýslubóknun (40%)	275.536		275.536		
	356.684	852.512	1.209.196	110.206.490	0,8%

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2020					
Innlendir verðbréfasjóðir		34.722	34.722	4.260.693	0,8%
Innlendir sérhæfðir sjóðir fyrir almenning		57.140	57.140	5.207.730	1,1%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		200.792	200.792	9.283.358	2,2%
Erlendir verðbréfasjóðir		425.069	425.069	75.384.758	0,6%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		17.262	17.262	448.200	3,9%
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfaviðskipta	24.938		24.938		
Vörslubóknun	49.551		49.551		
Umsýslubóknun (40%)	247.880		247.880		
	322.369	734.985	1.057.354	94.584.739	0,8%

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2021
Bein fjárfestingargjöld 2021						
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfaviðskipta	9.650	2.253	3.634	786	5.443	21.766
Vörslubóknun	28.982	4.242	6.202	327	19.630	59.383
Umsýslubóknun (40%)	135.965	20.071	31.081	1.567	86.851	275.535
	174.597	26.566	40.917	2.680	111.924	356.684
Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld 2021						
Innlendir verðbréfasjóðir	21.318	2.256	2.441	42	0	26.057
Innlendir sérhæfðir sjóðir f. almenning	52.415	2.886	131	1.121	13.665	70.218
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir	183.673	13.354	8.346	2.045	105.223	312.641
Erlendir verðbréfasjóðir	268.350	18.402	10	2.995	121.286	411.043
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	18.248	2.284	0	136	11.885	32.553
	544.004	39.182	10.928	6.339	252.059	852.512
Fjárfestingargjöld samtals	718.601	65.748	51.845	9.019	363.983	1.209.196

5.5 Fjárfestingargjöld greinast þannig, frh.:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 2021
Meðalstaða eigna í sjóðum 2021						
Innlendir verðbréfasjóðir	2.960.757	313.317	339.086	6.432	0	3.619.592
Innlendir sérhæfðir sjóðir f. almenning	4.759.402	332.370	56.050	106.165	1.485.492	6.739.479
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir	7.210.724	773.380	713.491	78.002	4.055.725	12.831.322
Erlendir verðbréfasjóðir	53.344.497	4.190.287	5.494	653.382	27.152.849	85.346.509
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	951.935	114.084	0	6.967	596.602	1.669.588
Meðalstaða eigna í sjóðnum:	69.227.315	5.723.438	1.114.121	850.948	33.290.668	110.206.490
Hlutfall áætlaðra fjárfestingargjalda af meðalstöðu eigna í sjóðum 2021						
Innlendir verðbréfasjóðir	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,0%	0,7%
Innlendir sérhæfðir sjóðir f. almenning	1,1%	0,9%	0,2%	1,1%	0,9%	1,0%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir	2,5%	1,7%	1,2%	2,6%	2,6%	2,4%
Erlendir verðbréfasjóðir	0,5%	0,4%	0,2%	0,5%	0,4%	0,5%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	1,9%	2,0%	0,0%	2,0%	2,0%	1,9%
	0,8%	0,7%	1,0%	0,7%	0,8%	0,8%

5.6 Áætlaður kostnaður vegna sjóða sem fjárfest hefur verið í

Við mat á áætluðum kostnaði sjóða sem fjárfest hefur verið í á árinu 2021 er tekið tillit til umsýslukostnaðar hjá annars vegar verðbréfa- og sérhæfðum sjóðum fyrir almenning og hins vegar hjá öðrum sérhæfðum sjóðum. Áætlaður kostnaður sjóðanna er viðvarandi gjöld þeirra að teknu tilliti til afsláttar. Viðvarandi gjöld sjóðanna eru innifalin í hreinum tekjum (gjöldum) af eignarhlutum í félögum og sjóðum meðal hreinna fjárfestingartekna og afslátturinn sem lífeyrissjóðurinn fær er tekjufærður undir sama lið. Einnig er ávöxtun sem fyrir birt að frádregnum þessum kostnaði. Við mat á hlutdeild lífeyrissjóðsins í kostnaði er miðað við meðalstöðu ársins í viðkomandi sjóði. Meðalstaðan er reiknuð miðað við eign lífeyrissjóðsins í lok hvers ársfjórðungs.

5.7 Þóknun til rekstraraðila skv. rekstrarsamningi greinist þannig:

Þóknun til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins er í samræmi við rekstrarsamning þar um. Laun starfsmanna rekstraraðila sem sinna daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins eru innifalið í umsýsluþóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi. Gjald vegna starfa áhættustjóra, auk þóknunar vegna milligöngu um erlenda sjóði er þar undanskilið.

	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárfestingar- gjöld	Rekstrar- kostnaður	Samtals 2021	Hlutfall af meðaleign
Þóknun til rekstraraðila 2021					
Umsýsluþóknun	0	275.536	413.303	688.839	0,19%
Vörsluþóknun	0	59.382	0	59.382	0,02%
Þóknun vegna milligöngu um erlenda sjóði	9.855	0	0	9.855	0,00%
Áhættustjóri	0	0	5.343	5.343	0,00%
	9.855	334.918	418.646	763.419	0,21%
Þóknun til rekstraraðila 2020					
Umsýsluþóknun	0	247.880	371.820	619.700	0,20%
Vörsluþóknun	0	49.551	0	49.551	0,02%
Áhættustjóri	0	0	5.005	5.005	0,00%
	0	297.431	376.825	674.256	0,22%

6. Rekstrarkostnaður

6.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður greinist þannig:

	2021	2020
Umsýslubókun (60%)	413.303	371.820
Laun og launatengd gjöld	70.809	68.782
Áhættustjóri	5.342	5.005
Innri endurskoðun	2.928	2.715
Endurskoðun	8.404	7.843
Aðkeypt þjónusta	6.279	12.993
Eftirlitsgjöld	18.625	18.582
Annar rekstrarkostnaður	13.220	13.887
	538.910	501.627

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 2021
Umsýslubókun (60%)	203.947	30.105	46.622	2.350	130.279	413.303
Laun og launatengd gjöld	34.994	5.170	7.995	406	22.244	70.809
Áhættustjóri	2.627	387	624	23	1.681	5.342
Innri endurskoðun	1.446	216	322	19	925	2.928
Endurskoðun	4.146	609	958	45	2.646	8.404
Aðkeypt þjónusta	1.295	175	244	11	4.554	6.279
Eftirlitsgjöld	9.157	1.345	2.168	91	5.864	18.625
Annar rekstrarkostnaður	6.513	956	1.532	61	4.158	13.220
	264.125	38.963	60.465	3.006	172.351	538.910

6.2 Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og framkvæmdastjóra greinast þannig:

	2021	2020
Ásdís Eva Hannesdóttir, formaður stjórnar	5.583	5.180
Magnús Pálmi Skúlason, varaformaður stjórnar	3.618	2.590
Anna Sigríður Halldórsdóttir, stjórnarmaður og í endurskoðunarnefnd	3.670	3.393
Björn Ingi Victorsson, stjórnarmaður	2.701	1.346
Elías Jónatansson, stjórnarmaður	2.715	2.590
Elín Þórðardóttir, stjórnarmaður og formaður endurskoðunarnefndar	4.549	4.197
Jón Guðni Kristjánsson, stjórnarmaður og í endurskoðunarnefnd	3.564	3.393
Ingi Rafn Sigurðsson, varamaður í stjórn	159	0
Sigurður H. Ingimarsson, varamaður í stjórn	298	231
Helga Jóhanna Oddsdóttir, fv. varamaður í stjórn	218	139
Hrafn Árnason, fv. varamaður í stjórn	139	278
Halldór Friðrik Þorsteinsson, fv. stjórnarmaður	0	1.255
Halldóra Elín Ólafsdóttir, fv. varamaður í stjórn	0	93
Arnaldur Loftsson, framkvæmdastjóri	32.309	32.058
	59.523	56.743

Auk ofangreindra launa fékk framkvæmdastjóri greiddar kr. 1.207 þúsundir kr. (1.135 þúsundir kr. vegna ársins 2020) fyrir setu í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða. Þessi laun voru ekki greidd af lífeyrissjóðnum sjálfum. Einstaklingar í stjórn og endurskoðunarnefnd hafa ekki verið tilnefndir til setu í nefndum eða stjórnnum af hálfu lífeyrissjóðsins.

Skýringar

6.3 Þóknar til endurskoðenda greinast þannig:

	2021	2020
Endurskoðun ársreiknings	5.038	4.800
Könnun árshlutareikninga	3.366	3.043
	<u>8.404</u>	<u>7.843</u>

6.4 Þóknar til endurskoðenda vegna innri endurskoðunar (Deloitte ehf.):

	2021	2020
Innri endurskoðun sjóðsins	2.928	2.714
	<u>2.928</u>	<u>2.714</u>

6.5 Þóknar til tryggingastærðfræðings greinast þannig:

	2021	2020
Útreikningar á tryggingafræðilegri stöðu	1.761	1.668
Önnur þjónusta	1.328	1.220
	<u>3.089</u>	<u>2.888</u>

7. Fjárfestingar

7.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig:

Skráð innlend hlutabréf	31.12.2021			31.12.2020		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Arion banki hf.	9.466.358	2,78%	3.986.403	4.723.734	2,65%	3.978.240
Hagar hf.	1.829.181	2,35%	1.209.990	1.738.632	2,45%	1.288.982
Iceland Seafood International hf.	1.934.581	4,82%	1.029.338	1.525.733	4,53%	903.313
Icelandair Group hf.	0	0,00%	0	253.348	0,54%	2.734.063
Íslandsbanki hf.	800.500	0,32%	501.105	0	0,00%	0
Kvika banki hf.	1.604.114	1,22%	1.651.048	42.013	0,11%	20.291
Marel hf.- IS markaður	10.498.577	1,56%	3.915.625	9.408.261	1,55%	3.803.701
Festi hf.	2.589.740	3,54%	1.500.298	2.002.557	3,49%	1.520.535
Reginn hf.	2.416.615	3,99%	1.718.146	1.722.531	4,14%	1.783.574
Reitir fasteignafélag hf.	3.299.877	4,99%	2.375.000	3.190.537	5,79%	2.757.244
Síminn hf.	2.040.634	2,26%	592.187	1.750.062	2,49%	761.480
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	4.103.697	8,52%	1.541.496	3.316.487	9,08%	1.630.162
Skeljungur hf.	2.321.432	8,44%	1.142.640	1.466.426	8,23%	1.142.640
Vátryggingafélag Íslands hf.	2.890.788	7,48%	1.424.532	2.465.772	9,03%	1.713.700
Össur hf.	71.366	0,02%	40.946	86.408	0,02%	40.946
	45.867.460		22.628.754	33.692.501		24.078.871
Óskráð innlend hlutabréf						
ACF III slhf.	220.896	5,33%	208.000	172.134	5,33%	172.134
ALDA Credit Fund II slhf.	147.360	8,18%	120.000	142.320	8,19%	120.000
ALDA Credit Fund slhf.	136.900	6,60%	102.280	132.800	6,83%	102.280
Bakkastakkur slhf (PCC Bakki)	220.434	9,49%	492.895	2.725	9,49%	272.478
Blávarmi GP (Bláa lónið)	369	9,23%	369	369	9,23%	369
Blávarmi slhf. (Bláa lónið)	1.971.763	10,59%	1.698.234	1.329.374	8,78%	1.313.560
Crowberry II slhf.	8.621	1,54%	8.866	0	0,00%	0
Edda slhf.	237.726	8,60%	149.938	232.688	8,60%	159.658
Eignarh.fél Lsj. um verðbréfabíng ehf ...	37	0,49%	37	37	0,49%	37
Eyrir vöxtur slhf - B bréf	91.875	9,25%	91.875	0	0,00%	0
Iðunn slhf.	245.169	14,42%	245.169	0	0,00%	0
Gamli BYR ehf.	7	0,00%	7	7	0,00%	7
Glitnir HoldCo ehf. A-hlutir	564	0,00%	527	597	0,00%	527
Horn II slhf.	10.434	5,03%	69.978	30.198	5,03%	176.805
Horn III slhf.	872.246	9,59%	976.432	592.011	9,59%	976.432
HSV eignarhaldsfélag slhf. (HS Veitur) ..	1.711.517	15,46%	1.020.989	1.160.523	14,84%	470.119
Hvatning slhf (Bláa lónið)	928.953	7,81%	659.768	603.094	7,81%	659.768
Innviðir fjárfestingar slhf.	464.159	11,54%	585.849	352.974	11,54%	450.316
Jarðvarmi GP ehf. (HS Orka)	533	10,25%	533	533	10,25%	533
Jarðvarmi slhf. (HS Orka)	2.808.191	9,23%	1.850.865	2.525.809	9,23%	1.850.865
Kaupþing ehf.	50	0,00%	4.634	50	0,00%	4.634
Kjölfesta slhf.	170.435	7,29%	159.233	163.324	7,29%	159.233
Landsbréf - Veðskuldabr.sj. slhf.	34.907	5,72%	20.315	37.660	5,72%	20.315
Landsbréf - Veðskuldabr.sj. II slhf.	495.295	17,16%	484.254	140.373	13,43%	140.373
LBI ehf.	188	0,00%	160	199	0,00%	160
Loðnuvinnslan hf.	0	0,00%	0	643	0,01%	113
SF VI slhf (Verne Global)	0	0,00%	0	627.559	12,72%	847.963
SÍA II GP hf.	291	7,50%	300	300	7,50%	300
SÍA II slhf.	22.375	7,50%	10.051	80.825	7,50%	63.611
SÍA III GP hf.	268	7,60%	304	273	7,60%	304
SÍA III slhf.	807.086	7,60%	625.344	688.941	7,60%	625.344
SÍA IV slhf.	211.895	10,42%	231.700	0	0,00%	0
Skinney - Þinganes hf.	5.850	0,05%	2.506	5.850	0,05%	2.506
TFII slhf.	775.696	19,00%	469.834	586.823	19,00%	469.834
Veðskuld II slhf.	34.957	7,12%	282	31.054	7,12%	282
VEX I A	174.601	4,50%	186.679	0	0,00%	0
	12.811.648		10.478.207	9.642.067		9.060.860
Hlutabréf samtals	58.679.108		33.106.961	43.334.568		33.139.731

7.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig, frh.:

	31.12.2021			31.12.2020		
	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð
Innlend hlutdeildarskírteini						
Akta - HL1	1.135.944	17,91%	400.600	566.283	15,26%	300.600
Alpha hlutabréfasjóður	502.482	11,76%	342.400	0	0,00%	0
Alþjóða Fasteignasjóðurinn hs.	18.162	11,03%	31.961	23.392	11,03%	37.537
Int. Private Equity Fund II LP	58.068	11,16%	575.329	74.246	11,16%	575.329
Kvika - Iceland Fixed Income Fund hs. ..	1.310.820	9,17%	937.000	1.040.059	5,74%	599.000
Kvika - IHF	748.384	8,80%	410.681	478.498	9,23%	410.681
ST1 hs.	1.967.845	19,58%	1.661.222	1.416.708	19,58%	1.210.986
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.	6.193.449	17,13%	2.696.632	4.444.131	19,11%	2.771.797
Stefnir - ÍS 5 hs.	3.481.726	19,11%	1.230.025	2.497.001	19,86%	1.414.038
Stefnir - Íslenski Athafnasjóðurinn I hs.	24.992	10,39%	7.824	37.418	10,39%	7.824
Stefnir - Ríkisverðbr.sj. langur hs	1.954.354	19,71%	617.335	1.882.491	17,22%	617.335
Stefnir - Ríkisverðb.sj. millilangur hs	1.626.737	13,10%	783.201	1.870.977	14,24%	936.877
Stefnir - Skuldabréfaval hs.	0	0,00%	0	38.960	0,24%	36.129
Stefnir - Sparifjár sjóður hs.	26.563	0,25%	26.373	336.922	2,64%	335.953
Stefnir - Vaxtasjóður hs	15.722	0,34%	15.000	15.014	0,99%	15.000
	19.065.248		9.735.583	14.722.100		9.269.086
Erlend hlutdeildarskírteini						
Ashmore E.M Frontier						
EQ-Z2AU (USD)	1.365.544	8,60%	1.074.349	803.004	7,15%	774.486
Capital Group New Persp Fund						
- LUX (USD)	8.976.344	0,39%	4.941.887	8.915.846	0,61%	5.576.797
DNB Fund High Yield Inst. A (NOK)	790.415	0,52%	678.735	735.634	1,41%	678.735
DNB Fund High Yield Inst. B (EUR)	727.044	0,48%	739.871	0	0,00%	0
DNB Private Equity VII (IS) AS	592.234	3,52%	605.608	141.558	8,24%	139.586
Fidelity Funds -						
- Inst Emerging Markets Eq USD	3.620.049	4,89%	2.411.220	3.467.387	2,77%	2.393.541
iShares Core MSCI World						
UCITS ETF USD (Acc.)	2.030.801	0,03%	1.294.538	1.553.376	0,04%	1.224.739
iShares MSCI World -ETF	773.117	0,44%	499.771	622.122	0,43%	494.787
JPMorgan Funds - Global Bond						
Opportunities Fund	2.078.094	0,26%	1.661.175	2.012.231	0,26%	1.661.175
JPMorgan - U.S. Dollar Lic Fund	2.779.379	0,25%	2.751.584	997.578	0,06%	1.030.744
JPMorgan - EUR Liq. Fund	4.631.952	2,65%	4.921.673	8.596.117	4,03%	8.228.262
Katla Fund Global Value	8.684.151	22,50%	3.418.899	7.330.352	23,92%	3.701.924
Montanaro European Smaller						
Companies Fund	1.968.903	2,13%	890.907	1.638.627	2,47%	1.206.402
NB Private Debt Fund IV LUX (A) SCSP .	451.970	0,32%	441.318	0	0,00%	0
New Mountain Guardian III BDC, L.L.C.	716.819	0,60%	673.957	0	0,00%	0
Obligo Global						
Infrastruktur II AS - fagfjárf.sj.	1.054.291	16,26%	1.076.110	836.073	17,64%	879.986
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	4.126.715	1,13%	3.942.590	2.523.246	0,51%	2.198.334
Pimco GIS Income Fund (USD)	2.909.409	0,03%	2.421.763	2.319.402	0,03%	1.954.588
Pimco Gis Euro Credit Inc- Acc	1.207.126	0,80%	1.227.890	2.376.500	1,32%	2.242.465
Seilern World Growth - USD	4.577.691	1,55%	1.735.172	3.310.291	1,69%	1.529.893
SSgA World IDX EQ-I -EUR	18.869.722	1,79%	9.947.286	16.090.002	2,28%	10.352.654
SSgA World IDX EQ-I -USD	12.218.313	1,31%	7.598.632	10.465.725	1,48%	8.064.848
Vanguard Global STK-A INS \$	15.012.429	0,79%	12.582.013	5.605.812	0,39%	5.537.026
Wellington Global Property Portfolio ...	1.016.234	5,03%	806.699	421.472	16,27%	432.627
Wellington Global Research Equity	8.871.686	8,70%	4.528.830	7.114.030	15,36%	4.314.444
Wellington Global Quality						
Growth fund (USD)	2.932.973	0,20%	1.542.294	2.342.903	0,21%	1.445.264
	112.983.405		74.414.771	90.219.288		66.063.307
Samtals hlutdeildarskírteini	132.048.653		84.150.354	104.941.388		75.332.393
Eignarhlutir og sjóðir, samtals	190.727.761		117.257.315	148.275.956		108.472.124

Skýringar

7.2 Skuldabréf greinast þannig eftir matsaðferðum:

Skuldabréf haldið til gjalddaga og útlán greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	14.953.060	14.738.108
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	29.990.914	24.613.332
	<u>44.943.974</u>	<u>39.351.440</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2021
Skuldabréf með ríkisábyrgð	0	0	0	0	14.953.060	14.953.060
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	9.984.210	2.477.621	5.405.174	100.794	12.023.115	29.990.914
	<u>9.984.210</u>	<u>2.477.621</u>	<u>5.405.174</u>	<u>100.794</u>	<u>26.976.175</u>	<u>44.943.974</u>

Skuldabréf á gangvirði greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
Skuldabréf með ríkisábyrgð	46.103.899	39.778.306
Skuldabréf og víxlar með ábyrgð fjármálafyrirtækja	37.439.715	42.659.787
Önnur skuldabréf	57.041.052	47.870.694
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	17.735.484	10.717.626
	<u>158.320.150</u>	<u>141.026.413</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2021
Skuldabréf með ríkisábyrgð	24.229.649	5.941.086	7.238.409	300.183	8.394.572	46.103.899
Skuldabréf með ábyrgð fjármálafyrirtækja	11.239.538	4.964.992	14.730.275	78.189	6.426.721	37.439.715
Önnur skuldabréf	21.511.249	4.821.675	11.102.720	79.607	19.525.801	57.041.052
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga ...	6.562.414	1.615.705	3.753.088	113.705	5.690.572	17.735.484
	<u>63.542.850</u>	<u>17.343.458</u>	<u>36.824.492</u>	<u>571.684</u>	<u>40.037.666</u>	<u>158.320.150</u>

7.3 Fasteignaveðtryggð skuldabréf greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
Sjóðfélagar	30.151.363	24.748.919
Aðrir aðilar	0	160
Varúðarniðurfærsla	(160.449)	(135.747)
	<u>29.990.914</u>	<u>24.613.332</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2021
Sjóðfélagar	10.037.625	2.490.876	5.434.091	101.333	12.087.438	30.151.363
Varúðarniðurfærsla	(53.415)	(13.255)	(28.917)	(539)	(64.323)	(160.449)
	<u>9.984.210</u>	<u>2.477.621</u>	<u>5.405.174</u>	<u>100.794</u>	<u>12.023.115</u>	<u>29.990.914</u>

7.4 Fjárfestingar greinast þannig eftir matsaðferðum:

Fjárfestingar 31.12.2021:			Haldið til	Samtals	Gangvirði
	Gangvirði	Útlán	gjaldþaga	31.12.2021	31.12.2021
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	190.727.761	0	0	190.727.761	190.727.761
Skuldabréf	158.320.150	29.990.914	14.953.060	203.264.124	208.549.484
Bundnar bankainnstæður	11.445	0	0	11.445	11.445
	<u>349.059.356</u>	<u>29.990.914</u>	<u>14.953.060</u>	<u>394.003.330</u>	<u>399.288.690</u>

Fjárfestingar 31.12.2020:			Haldið til	Samtals	Gangvirði
	Gangvirði	Útlán	gjaldþaga	31.12.2020	31.12.2020
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	148.275.956	0	0	148.275.956	148.275.956
Skuldabréf	141.026.413	24.613.332	14.738.108	180.377.853	185.494.300
Bundnar bankainnstæður	1.001.967	0	0	1.001.967	1.001.967
	<u>290.304.336</u>	<u>24.613.332</u>	<u>14.738.108</u>	<u>329.655.776</u>	<u>334.772.223</u>

Gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjaldþaga í tryggingadeild, var 20.238,4 milljónir kr. í lok tímabilsins, samanborið við 14.953,1 milljónir kr. sé miðað við upphaflega kaupkröfu eða 5.285,4 milljónum kr. hærra. Í ársbyrjun var gangvirði skuldabréfa sem haldið er til gjaldþaga í tryggingadeild 5.116,4 milljónum kr. hærra en ef miðað er við upphaflega kaupkröfu.

7.5 Þrepaskipting gangvirðis

Frjálsi lífeyrissjóðurinn notar eftirfarandi þrepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði fjárfestinga eftir matsaðferð:

1. þrep: Skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum.
2. þrep: Virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint. Hér flokkast skuldabréf sem metin eru út frá vaxtaferlum á markaði, hlutdeildarskírteini sem metin eru á innlausnarvirði og verðbréf sem metin eru út frá stopulum viðskiptum á milli ótengdra aðila.
3. þrep: Virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum. Hér flokkast hlutir og hlutdeildarskírteini í framtakssjóðum sem metnir eru út frá endurskoðuðum ársreikningum og kröfur sem metnar eru út frá væntum innheimtum.

Hálfsárslega er flokkunin yfirfarin til að meta hvort eignir sem reglulega eru metnar til gangvirðis hafi færst milli þrepa. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna.

Eignir sem færðar eru á gangvirði greinast þannig eftir þrepum:

				Samtals
	1. þrep	2. þrep	3. þrep	31.12.2021
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	48.671.378	124.458.078	17.598.305	190.727.761
Skuldabréf	135.948.907	13.223.610	9.147.633	158.320.150
Bundnar bankainnstæður	11.445	0	0	11.445
	<u>184.631.730</u>	<u>137.681.688</u>	<u>26.745.938</u>	<u>349.059.356</u>

				Samtals
	1. þrep	2. þrep	3. þrep	31.12.2020
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	35.867.997	100.242.991	12.164.968	148.275.956
Skuldabréf	122.287.435	15.096.800	3.642.178	141.026.413
Bundnar bankainnstæður	1.001.967	0	0	1.001.967
	<u>159.157.399</u>	<u>115.339.791</u>	<u>15.807.146</u>	<u>290.304.336</u>

Skýringar

7.5 Þrepaskipting gangvirðis, frh.

Breytingar á eignum í 3. þrepi, færðar á gangvirði, greinast þannig:

	2021
Staða í ársbyrjun	15.807.146
Keypt á tímabilinu	11.134.058
Selt á tímabilinu, afborganir og arðgreiðslur	(3.393.623)
Hrein gjaldmiðlabreyting	(17.582)
Hrein gangvirðisbreyting	3.215.939
Staða í lok tímabils	<u>26.745.938</u>

7.6 Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
ISK	271.290.429	229.213.232
USD	76.963.604	58.210.519
EUR	42.832.512	40.780.522
NOK	790.415	735.634
SEK	1.238.759	612.031
DKK	71.366	86.408
GBP	798.200	5.566
ARS	18.045	11.864
	<u>394.003.330</u>	<u>329.655.776</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
ISK	118.279.838	23.450.171	43.220.918	1.428.667	84.910.835	271.290.429
USD	51.182.197	3.170.192	163.963	900.414	21.546.838	76.963.604
EUR	23.805.128	2.470.383	838	283.320	16.272.843	42.832.512
NOK	466.921	48.474	0	2.863	272.157	790.415
SEK	770.681	51.488	0	2.239	414.351	1.238.759
DKK	44.756	0	0	0	26.610	71.366
GBP	479.481	35.399	0	0	283.320	798.200
ARS	18.045	0	0	0	0	18.045
	<u>195.047.047</u>	<u>29.226.107</u>	<u>43.385.719</u>	<u>2.617.503</u>	<u>123.726.954</u>	<u>394.003.330</u>

8. Kröfur

8.1 Kröfur greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
Áætluð óinnheimt iðgjöld	1.224.268	1.225.398
Áfallnir vextir	0	22
Ógreiddur arður	16.497	659
Útlagður kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur	3.850	6.300
Afborganir skuldabréfa	66.247	137.091
Endurgreidd umsýsluþóknun	144.935	76.436
	<u>1.455.797</u>	<u>1.445.906</u>

Skýringar

8.1 Kröfur greinast þannig, frh.:

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2021
Áætluð óinnheimt iðgjöld	0	0	0	0	1.224.268	1.224.268
Ógreiddur arður	9.329	838	0	140	6.190	16.497
Útlagður kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur	3.850	0	0	0	0	3.850
Afborganir skuldabréfa	27.794	5.748	13.416	20	19.269	66.247
Endurgreidd umsýsluþóknun	102.461	6.663	1.330	1.410	33.071	144.935
	143.434	13.249	14.746	1.570	1.282.798	1.455.797

9. Viðskiptaskuldir

9.1 Viðskiptaskuldir greinast þannig:

	31.12.2021	31.12.2020
Ógreidd iðgjöld til ráðstöfunar inn á höfuðstól lána	31.923	35.777
Óbókuð iðgjöld	291.617	230.441
Ógreiddir reikningar	6.967	5.892
Ógreiddur staðgreiðsluskattur	194.621	171.109
Ógr. launatengd gjöld	1.007	2.903
Ógreitt áunnið orlof	5.879	5.610
Ógreiddur umsýslukostnaður	60.267	53.801
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs	26.493	29.075
Aðrar skammtímaskuldir	9.914	10.735
	628.688	545.343

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals 31.12.2021
Ógreidd iðgjöld til ráðstöfunar inn á höfuðstól lána.....	24.523	2.920	2.874	1.606	0	31.923
Ógreiddir reikningar.....	1.494	223	333	20	4.897	6.967
Ógr. launatengd gjöld.....	497	74	111	7	318	1.007
Ógreitt áunnið orlof.....	2.902	434	646	39	1.858	5.879
Ógreiddur umsýslukostnaður.....	29.847	4.446	6.524	406	19.044	60.267
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs.....	0	0	0	0	18.128	18.128
Aðrar skammtímaskuldir.....	4.054	607	873	54	2.711	8.299
Sameiginleg deild :						
Óbókuð greidd iðgjöld						291.617
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs.....						8.365
Ógreiddur staðgreiðsluskattur						194.621
Annað						1.615
	63.317	8.704	11.361	2.132	46.956	628.688

10. Séreign sjóðfélaga

10.1 Séreign sjóðfélaga greinist þannig

	31.12.2021	31.12.2020
Tegund séreignar		
Frjáls séreign laus frá 60 ára skv. vali sjóðfélaga	173.938.048	144.676.243
Bundin séreign laus frá 60-85 ára (hluti af lágmarkstryggingavernd frá 70 ára aldri)	97.163.598	81.527.213
Tilgreind séreign laus frá 62-67 ára	300.713	196.366
Erfðaséreign laus við fráfall sjóðfélaga	3.820.153	3.116.519
	<u>275.222.512</u>	<u>229.516.341</u>

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Samtals 31.12.2021
Frjáls séreign laus frá 60 ára skv. vali sjóðfélaga	123.884.464	20.126.906	28.017.267	1.907.126	173.938.048
Bundin séreign laus frá 60-85 ára (hluti af lágmarkstryggingavernd frá 70 ára aldri)	72.955.141	8.531.043	14.910.149	770.099	97.163.598
Tilgreind séreign laus frá 62-67 ára	151.198	82.914	53.275	13.262	300.713
Erfðaséreign laus við fráfall sjóðfélaga	2.287.927	940.507	574.106	17.128	3.820.153
	<u>199.278.730</u>	<u>29.681.370</u>	<u>43.554.797</u>	<u>2.707.615</u>	<u>275.222.512</u>

11. Önnur mál

11.1 Þátttaka í framtaks- og fasteignasjóðum

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir fjárhæð sem getur numið 22.445 milljónum kr. Sjóðurinn hefur þegar fjárfest fyrir um 28,0% af skuldbindingunum. Eftirstöðvarnar, um 16.153 milljónir kr., koma til greiðslu á næstu fjórum til fimm árum í samræmi við fjárfestingarumfang sjóðanna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum þegar fjárfestingar eru seldar aftur. Um er að ræða sjóði í innlendum og erlendum gjaldmiðli.

11.2 Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Aðfaranótt 24. febrúar 2022 réðst her Rússlands inn í Úkraínu. Í kjölfarið hefur fjöldi ríkja brugðist við innrásinni með viðskiptaþvingunum gagnvart Rússlandi. Stríðsátökin leiddu til umtalsverðra verðhækkana á hrávörum, einkum á hráolíu, jarðgasi, hveiti, palladíum og áli. Þá hafa átökin einnig leitt til sveiflna á verði hlutabréfa, einkum í Evrópu og á nýmörkuðum. Gera má ráð fyrir áframhaldandi auknum sveiflum á fjármálamörkuðum á meðan stríðsátökin vara.

11.2 Tryggingafræðileg úttekt

Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nam lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar Frjálsa lífeyrissjóðsins 261.778,1 milljón kr. í árslok 2021 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign deildarinnar í árslok 2021 var 237.653,2 milljón kr. eða 24,1 milljón kr. lægri eða sem nemur 9,2%. Breyting á tryggingafræðilegri stöðu greinist þannig:

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu tryggingadeildar

Eignir	31.12.2021	31.12.2020
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	237.653.173	202.773.981
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	<u>202.773.981</u>	<u>188.986.268</u>
Hækkun endurmetinnar eignar á tímabilinu	<u>34.879.192</u>	<u>13.787.713</u>
Skuldbindingar	31.12.2021	31.12.2020
Skuldbindingar í árslok	261.778.100	199.816.532
Skuldbindingar í ársbyrjun	<u>199.816.532</u>	<u>186.035.538</u>
Hækkun skuldbindinga á tímabilinu	<u>61.961.568</u>	<u>13.780.994</u>
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á tímabilinu	<u>(27.082.376)</u>	<u>6.719</u>

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum tryggingadeildar

	2021	2020
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	89.820.344	78.621.449
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	7.931.337	5.817.799
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	7.528.132	6.832.384
Lækkun vegna greidds lífeyris á tímabilinu	(1.254.273)	(1.032.459)
Hækkun/lækkun vegna nýrra forsendna um lífs- og örorkulíkur	14.507.519	0
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga	(760.422)	(418.829)
	<u>117.772.637</u>	<u>89.820.344</u>

Hækkandi meðalævi

Ein helsta áskorun sjóðsins er að meðalævilengd þjóðarinnar fer hækkandi. Lenging á meðalævi þýðir að ellilífeyrir úr tryggingadeild, sem er greiddur til æviloka, er að meðaltali greiddur lengur til hvers sjóðfélaga og að öðru óbreyttu hækka skuldbindingar sjóðsins. Í desember 2021 staðfesti fjármála- og efnahagsráðuneytið tillögur Félags Íslenskra Tryggingastærðfræðinga (FÍT) um breytingar á forsendum reiknigrunnis um lífslíkur byggt á áætlun um lífslíkur fólks í framtíðinni. Spáin gerir ráð fyrir að lífslíkur hvers fæðingarárgangs séu mismunandi og að lífslíkur fari vaxandi með hækkandi fæðingarári.

12. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

12.1 Áhættustýring

Áhætta í starfsemi lífeyrissjóðsins er skilgreind, sem hættu á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem lífeyrissjóður skilgreinir. Áhætta nær til atvika sem lúta að eignum, skuldbindingum og daglegum rekstri sjóðsins. Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er meðal annars að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða hefur stjórn sjóðsins sett fram stefnu um áhættu í starfsemi lífeyrissjóðsins sem hún er reiðubúin að taka í samræmi við markmið og framtíðarsýn sjóðsins. Sjóðurinn hefur jafnframt sett sér áhættustýringarstefnu þar sem fram kemur hvernig lífeyrissjóðurinn ætlar sér að stýra áhættuþáttum í daglegum rekstri sjóðsins.

Hér verður greint frá helstu áhættuþáttum sem felast í starfsemi sjóðsins.

12.2 Lífeyrstryggingaáhætta

Lífeyrstryggingaáhætta er hættan á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutiðni auk forsendna um vexti og verðbólgu. Árlega skal stjórn sjóðsins láta fara fram athugun á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997. Tryggingafræðileg athugun felur í sér samanburð á hreinni eign til greiðslu lífeyris ásamt núvirði framtíðariðgjalda og núvirði væntanlegs lífeyris vegna þegar greiddra iðgjalda og framtíðariðgjalda. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meiri en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er sjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins. Hið sama gildir ef munur helst meiri en 5% samfellt í fimm ár. Áhættan er mæld með álagsprófi þar sem metin eru áhrif ýmissa sviðsmynda á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins. Sjóðurinn stýrir lífeyrstryggingaráhættu með fjárfestingar- og áhættustýringarstefnu sem settar eru með það að markmiði að sjóðurinn geti staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítinu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á helstu áhættuþáttum sem geta haft áhrif á getu sjóðsins til að standa við skuldbindingar sínar með skýrslugjöf.

Álagspróf - Prósentustigsbreyting á tryggingafræðilegri stöðu	31.12.2021	31.12.2020
Núvirðisvextir í tryggingafræðilegri úttekt lækkaðir um 0,5%	-9,25%	-10,50%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-5,54%	-7,60%
Örorkulíkur auknar um 10%	-1,11%	-1,40%
VNV hækkun ársins aukin um 0,5%	-0,13%	-0,13%
GVT lækkar um 10%	-1,51%	-1,52%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf lækka um 10%	-0,38%	-0,42%
Innlend/erlend markaðsskuldabréf lækka um 10%	-2,19%	-2,70%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-1,10%	-1,08%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-0,76%	-0,76%

12.3 Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði

Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði er hættan á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Slíkt misvægi getur myndast þar sem lífeyrisskuldbindingar sjóðsins eru að fullu verðtryggðar en eignir einungis að hluta. Verðbólguáhætta sjóðsins er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar verðbólgu á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir verðbólguáhættu með því að breyta vægi verðtryggðra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um verðtryggingarhlutfall skuldabréfasafns sjóðsins. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á verðbólguáhættu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
10% hækkun vísitölu neysliverðs.....	3,07%	5,64%	8,27%	2,03%	4,52%
31.12.2020				Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
10% hækkun vísitölu neysliverðs.....	3,45%	6,30%	8,83%	2,42%	5,20%

12.4 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna. Fjárhagsleg áhætta er sundurgreind í vaxta- og endurfjármögnunaráhættu, hlutabréfaáhættu, uppgreiðsluáhættu og gjaldmiðlaáhættu.

a) Vaxta og endurfjármögnunaráhætta

Vaxta- og endurfjármögnunaráhætta er hættan á að breytingar á vöxtum og/eða lögum vaxtaferilsins leiði til lækkunar á virði skuldabréfa og að ekki verði hægt að fjárfesta í skuldabréfum á jafn hárrí ávöxtunarkröfu í framhaldinu. Áhættan er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar hækkunar ávöxtunarkröfu á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir vaxtaáhættu með því að breyta meðallíftíma skuldabréfasafns sjóðsins en meðallíftími er mælikvarði á næmni skuldabréfa fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu og með því að breyta vægi skuldabréfasafnsins af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um meðallíftíma skuldabréfasafns og takmarkanir á vægi eignaflokka, þar með talið skuldabréfa. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á vaxtaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
100 pt. hækkun verðtryggðra vaxta.....	-2,74%	-4,57%	-5,51%	-1,51%	-4,28%
200 pt. hækkun óverðtryggðra vaxta.....	-0,19%	-0,41%	-0,52%	-0,14%	-0,18%
31.12.2020					
100 pt. hækkun verðtryggðra vaxta.....	-3,00%	-4,95%	-5,53%	-1,90%	-4,82%
200 pt. hækkun óverðtryggðra vaxta.....	-0,09%	-0,16%	-0,19%	-0,02%	-0,06%

b) Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna lækkunar á hlutabréfum, þar með talið hlutabréfaeign í gegnum sjóði um sameiginlega fjárfestingu. Áhættan er mæld með álagsprófum sem segja til um áhrif fyrirfram skilgreindrar lækkunar hlutabréfa á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir hlutabréfaáhættu með því að breyta vægi hlutabréfa af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem takmarkanir eru settar á vægi eignaflokka, þar með talið hlutabréfa og sjóða um sameiginlega fjárfestingu. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á hlutabréfaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
30% lækkun innlendra hlutabréfa.....	-6,84%	-3,38%	-	-8,33%	-4,46%
20% lækkun erlendra hlutabréfa.....	-5,81%	-2,86%	-	-7,68%	-4,18%
31.12.2020					
30% lækkun innlendra hlutabréfa.....	-6,06%	-2,99%	-	-7,31%	-4,10%
20% lækkun erlendra hlutabréfa.....	-5,63%	-2,61%	-	-7,54%	-3,86%

c) Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á að breytingar á gengi gjaldmiðla (styrking ISK gagnvart erlendum gjaldmiðlum) rýri verðmæti erlendra eigna sjóðsins mælt í íslenskum krónum. Styrking krónunnar gæti því skapað misvægi á milli eigna og skuldbindinga sjóðsins þar sem lífeyrisskuldbindingar hans eru í íslenskum krónum. Gjaldleysisáhætta sjóðsins er mæld með eins mánaðar fé í húfi miðað við 99,5% öryggisbil. Mælikvarðinn segir til um hversu mikið getur tapast á einum mánuði vegna gjaldmiðlahreyfinga, þannig að einungis 0,5% líkur eru á að tapið verði meira. Auknar sveiflur í gengi krónunnar hafa neikvæð áhrif á þennan mælikvarða auk þess sem staða sjóðsins í eignum í erlendum gjaldmiðlum hefur áhrif. Sjóðurinn stýrir áhættunni með því að breyta hlutfalli erlendra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram koma takmarkanir á vægi eigna í erlendum gjaldmiðlum. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítinu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á gjaldmiðlaáhættu og árangri við hlítinu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf - Breyting á markaðsvirði eigna

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
1 mán. fé í húfi m.v. við 99,5% öryggisbil.....	-1,47%	-0,68%	-	-1,77%	-1,03%
31.12.2020					
1 mán. fé í húfi m.v. við 99,5% öryggisbil.....	-2,44%	-1,14%	-	-2,79%	-1,63%

12.5 Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. Áhættan ræðst bæði af líkum á greiðslufalli og áætluðum endurheimtum ef til greiðslufalls kemur. Mótaðilaáhætta er mæld með því að sundurgreina skuldabréfasafn sjóðsins eftir tegund útgefenda. Sjóðurinn stýrir útlánaáhættu með takmörkunum á vægi skuldabréfa eftir tegund útgefenda ásamt takmörkunum á vægi stakra útgefenda og tengdra aðila af heildareignum sjóðsins, sem tilgreind eru í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítinu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á mótaðilaáhættu og árangri við hlítinu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Hlutfall mótaðila af heildarskuldbréfasafni

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
Ríki	33,0%	30,0%	17,1%	44,6%	34,8%
Fjármálafyrirtæki	16,8%	26,4%	36,5%	11,6%	11,0%
þar af sértryggð skuldabréf	13,6%	23,8%	33,5%	11,6%	8,1%
Sveitarfélög	8,9%	8,1%	8,9%	16,9%	8,5%
Fyrirtæki	27,7%	23,0%	24,6%	11,8%	27,7%
Sjóðfélagalán	13,6%	12,5%	12,9%	15,1%	18,0%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
31.12.2020					
Ríki	31,7%	27,5%	21,8%	45,0%	34,5%
Fjármálafyrirtæki	20,8%	32,6%	40,1%	20,0%	15,4%
þar af sértryggð skuldabréf	16,7%	28,9%	35,9%	20,0%	11,3%
Sveitarfélög	5,6%	5,9%	5,9%	8,0%	6,3%
Fyrirtæki	27,2%	23,2%	23,2%	17,8%	27,2%
Sjóðfélagalán	14,6%	10,8%	9,0%	9,1%	16,5%
Samtals:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

12.6 Samþjöppunaráhætta

Samþjöppunaráhætta er hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna. Sjóðurinn gætir þess að eignir hans séu nægilega fjölbreyttar til að komið sé í veg fyrir samþjöppun og uppsöfnun áhættu í eignasafninu, m.a. með því að gæta að fylgni áhættu einstakra eigna og eignaflokka.

Tafla 1 inniheldur 10 stærstu mótaðila Frjálsa lífeyrissjóðsins í lok árs 2021 og til samanburðar sýnir tafla 2 stöðuna í lok árs 2020. Aðilar, sem teljast til sömu samstæðu eða tilheyra hópi tengdra viðskiptavina skv. lögum um lífeyrissjóði, teljast einn aðili.

Hlutfall mótaðila af heildareignum

31.12.2021	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals
Íl-sjóður	8,6%	12,2%	10,3%	5,9%	18,1%	12,1%
Arion banki hf.	8,5%	8,8%	11,8%	8,3%	6,1%	8,1%
State Street Global Advisors France [1]	9,1%	6,1%	0,0%	8,8%	8,4%	7,6%
Sjóðfélagar	5,1%	8,5%	12,5%	3,8%	9,3%	7,5%
Reykjavíkurborg	4,2%	7,0%	9,8%	2,6%	6,2%	5,6%
Landsbankinn hf.	3,0%	8,2%	16,0%	3,0%	2,3%	4,5%
Vanguard Global Ireland Limited [1]	5,3%	1,6%	0,0%	7,9%	2,8%	3,7%
Seðlabanki Íslands	3,1%	7,7%	6,3%	4,3%	2,4%	3,0%
Reitir fasteignafélag hf.	2,8%	3,0%	3,8%	2,0%	2,9%	2,9%
Wellington Luxembourg SA [1]	3,9%	1,8%	0,0%	5,1%	2,6%	2,9%

Tafla 1. Tíu stærstu mótaðilar Frjálsa lífeyrissjóðsins, horft í gegnum helstu innlenda verðbréfa- og sérhæfða sjóði.

31.12.2020	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals
Íl-sjóður	9,9%	15,2%	15,3%	9,0%	21,1%	14,5%
State Street Global Advisors France [1]	9,4%	5,9%	0,0%	8,1%	8,9%	7,9%
Sjóðfélagar	5,9%	7,5%	8,5%	2,5%	9,1%	7,4%
Arion banki hf.	6,4%	8,8%	13,2%	7,1%	4,9%	6,9%
Landsbankinn hf.	4,0%	9,4%	17,8%	5,6%	3,7%	5,9%
Reykjavíkurborg	3,3%	5,9%	6,8%	2,9%	5,1%	4,5%
Íslandsbanki hf.	2,3%	7,0%	9,7%	0,0%	3,1%	3,8%
JP Morgan Investment Management Ltd. [1]	4,7%	2,1%	0,0%	0,6%	3,1%	3,4%
Reitir fasteignafélag hf.	2,9%	3,4%	3,8%	3,0%	3,2%	3,2%
Marel hf.	4,2%	1,8%	0,0%	5,5%	2,7%	3,0%

Tafla 2. Tíu stærstu mótaðilar Frjálsa lífeyrissjóðsins, horft í gegnum helstu innlenda verðbréfa- og sérhæfða sjóði.

[1] Erlend sjóðastýringarfyrirtæki, sem starfrækja sjóði, sem Frjálsi lífeyrissjóðurinn fjárfestir í. Í hverjum sjóði eru ótal undirliggjandi eignir.

Stærsti hluti af mótaðilaáhættu Íslandsbanka og Landsbanka eru í gegnum sértryggð skuldabréf, en sjóðurinn á einnig hluti í sérhæfðum sjóðum fyrir aðra en almenning, sem tengjast Landsbankanum.

12.6 Samþjöppunaráhætta, frh.

Mótaðilaáhætta tengd Arion banka

31.12.2021	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals
Innlán	2,0%	1,4%	0,2%	3,0%	1,4%	1,6%
Sértryggð skuldabréf	1,6%	3,9%	8,8%	0,0%	0,8%	2,3%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undanskildum víkjandi skuldabréfum	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0,1%	0,1%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	0,5%	0,8%	1,1%	0,0%	0,6%	0,6%
Skulabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0,2%	0,3%	0,5%	0,0%	0,3%	0,3%
Hlutabréf félaga	3,5%	1,6%	0,0%	5,1%	2,2%	2,6%
Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0,7%	0,8%	0,9%	0,2%	0,7%	0,7%
Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Samtals:	8,6%	8,9%	11,7%	8,3%	6,1%	8,2%

Tafla 3

31.12.2020	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild	Samtals
Innlán	1,0%	1,1%	2,9%	3,9%	1,0%	1,2%
Sértryggð skuldabréf	1,7%	5,1%	8,5%	0,0%	1,0%	2,6%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undanskildum víkjandi skuldabréfum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	0,6%	0,9%	1,1%	0,0%	0,7%	0,7%
Hlutabréf félaga	2,1%	1,0%	0,0%	2,9%	1,3%	1,5%
Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,0%	0,7%	0,7%	0,3%	0,8%	0,9%
Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Samtals:	6,4%	8,8%	13,2%	7,1%	4,8%	6,9%

Tafla 4

12.7 Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er hættan á að sjóðurinn hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði þegar þær gjaldfalla, t.d. lífeyrisgreiðslur, uppgjör verðbréfavíðskipta, greiðslur vegna reksturs á sjóðnum og flutningar á séreignarsparnaði. Áhættan er mæld með því að flokka eignir sjóðsins eftir seljanleika. Greint er á milli þriggja flokka seljanleika: 1) eignir með viðskiptavakt eða regluleg viðskipti og sjóðir með innlausnarskyldu, 2) aðrar skráðar eignir og 3) óskráðar eignir og sjóðir án innlausnarskyldu. Sjóðurinn stýrir lausafjáraáhattu með því að greina vænt greiðsluflæði og gæta þess að varðveita nægjanlegt fjármagn í auðseljanlegum eignum svo sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á lausafjáraáhattu með skýrslugjöf.

12.7 Lausafjánhætta, frh.

Flokkun eigna eftir seljanleika

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi áhætta	Trygginga-deild
31.12.2021					
Flokkur 1.....	75,6%	65,5%	54,3%	87,4%	68,5%
Flokkur 2.....	11,1%	19,0%	26,9%	6,8%	14,1%
Flokkur 3.....	13,2%	15,5%	18,9%	5,9%	17,4%
31.12.2020					
Flokkur 1.....	75,5%	68,7%	60,6%	89,5%	69,4%
Flokkur 2.....	11,4%	17,6%	23,2%	5,4%	14,5%
Flokkur 3.....	13,1%	13,7%	16,3%	5,1%	16,1%

12.8 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hætta á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi innri kerfa, stefnu eða verkferla, háttsemi starfsmanna eða ytri þátta. Sjóðurinn stýrir rekstraráhættu með virku innra eftirliti sem er hluti af daglegri starfsemi sjóðsins. Innra eftirlit samanstendur meðal annars af skjalfestum verkferlum, aðskilnaði starfa, ábyrgðum og heimildum starfsmanna ásamt öðrum innri reglum. Sjóðurinn framkvæmir árlega mat þar sem áhættuþættir sem snúa að rekstri sjóðsins eru kortlagðir á skipulegan hátt, möguleg áhrif þeirra greind og virkni stýringa metin. Í framhaldinu er ákveðið hvort grípa eigi til aðgerða til þess að bæta stýringar áhættuþátta. Meðal þeirra rekstraráhættuþátta sem litið er til eru eftirfarandi:

- **Starfsmannaáhætta:** Hætta á að uppsagnir eða veikindi starfsmanna leiði til rekstrarerfiðleika og/eða fjárhagslegs taps.
- **Hætta á sviksemi:** Hætta á að sviksemi starfsmanna rekstraraðila eða utanaðkomandi aðila leiði til fjárhagslegs taps.
- **Orðsporsáhætta:** Hætta á að hnekkir á orðspori sjóðsins leiði til fjárhagslegs taps.
- **Upplýsingatækniahætta og öryggismál:** Áhætta sem getur falist í röngum og/eða ófullnægjandi upplýsingum, tiltækileika upplýsinganna, rangri úrvinnslu þeirra, aðgangsheimildum og öðrum öryggismálum.
- **Lög og reglur:** Hætta á að sjóðurinn starfi ekki í samræmi við lög og reglur, og/eða að lagabreytingar eða túlkun laga leiði til fjárhagslegs taps eða verði sjóðnum íþyngjandi á annan hátt.
- **Skjalaáhætta:** Hætta á að ófullnægjandi skjalagerð eða skjöl, s.s. samningar um eignastýringu og ráðstöfun iðgjalda, séu ekki aðgengileg og/eða vistuð á öruggan hátt.
- **Áhætta vegna útvistunar:** Áhætta sem felst í útvistunarsamningi, þ.m.t. hagsmunaaárekstrar sem skapast getur milli sjóðsins og útvistunaraðilans.
- **Upplýsingaáhætta:** Hætta á að upplýsingar sem sjóðurinn lætur frá sér gefi villandi mynd eða leiði til ákvarðanatöku sjóðfélaga á röngum forsendum.
- **Verkferlar og framkvæmd:** Hætta á að mistök starfsmanna, ófullnægjandi verkferlar eða því að verkferlum sé ekki fylgt leiði til fjárhagslegs taps fyrir sjóðinn.
- **Úrskurðaráhætta lífeyris:** Hætta á að lífeyrisúrskurðir séu ekki samkvæmt samþykktum sem getur leitt til endurkrafna og gefið ranga mynd af stöðu sjóðsins.

Deildaskipt yfirlit - Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2021

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 2021	Samtals 2020
Iðgjöld	2.4;3								
Iðgjöld sjóðfélaga		3.545.732	635.889	793.255	122.708	2.174.150	0	7.271.734	6.491.092
Iðgjöld launagreiðenda		7.267.288	1.228.994	1.771.224	212.623	5.350.283	0	15.830.412	14.450.238
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(1.287.884)	1.390.198	(467.298)	696.798	3.699	0	335.513	93.862
		<u>9.525.136</u>	<u>3.255.081</u>	<u>2.097.181</u>	<u>1.032.129</u>	<u>7.528.132</u>	<u>0</u>	<u>23.437.659</u>	<u>21.035.192</u>
Sérstök aukaframlög		0	0	0	0	126.361	0	126.361	142.627
		<u>9.525.136</u>	<u>3.255.081</u>	<u>2.097.181</u>	<u>1.032.129</u>	<u>7.654.493</u>	<u>0</u>	<u>23.564.020</u>	<u>21.177.819</u>
Lífeyrir	2.5;4								
Heildarfrjárhæð lífeyris	4.1	(2.178.012)	(401.735)	(1.456.678)	(1.872)	(1.254.273)	0	(5.292.570)	(4.522.645)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	4.2	0	0	0	0	(125.360)	0	(125.360)	(105.903)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	4.3	0	0	0	0	(8.722)	0	(8.722)	(8.659)
Útgreiðsla séreignarsparnaðar skv. br.b.ákvæði	4.4	(846.434)	(54.523)	(141.242)	(37.962)	0	0	(1.080.161)	(1.349.174)
Viðbótariðgjöldum ráðstafað inn á höfuðstól lána til öflunar íbúðarhúsnæðis	4.5	(787.812)	(110.858)	(136.075)	(37.317)	0	0	(1.072.062)	(883.834)
		<u>(3.812.258)</u>	<u>(567.116)</u>	<u>(1.733.995)</u>	<u>(77.151)</u>	<u>(1.388.355)</u>	<u>0</u>	<u>(7.578.875)</u>	<u>(6.870.215)</u>
Hreinar fjárfestingartekjur	2.6;5								
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5.1-2	24.424.432	1.717.403	29.431	358.956	10.576.452	0	37.106.674	23.475.011
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5.3-4	5.512.684	1.428.700	3.057.304	42.355	5.416.246	0	15.457.289	12.473.630
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		0	0	10.904	0	0	0	10.904	42.754
Aðrar fjárfestingartekjur:									
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		15.690	(1.188)	935	814	62.542	0	78.793	639.586
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		0	0	0	0	16.944	0	16.944	20.881
Ýmsar fjárfestingartekjur		42	7	14	0	13	0	76	1.144
Fjárfestingargjöld	5.5-6	(174.597)	(26.566)	(40.917)	(2.680)	(111.924)	0	(356.684)	(322.369)
		<u>29.778.251</u>	<u>3.118.356</u>	<u>3.057.671</u>	<u>399.445</u>	<u>15.960.273</u>	<u>0</u>	<u>52.313.996</u>	<u>36.330.637</u>
Rekstrarkostnaður	2.7;6								
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		(264.125)	(38.963)	(60.465)	(3.006)	(172.351)	0	(538.910)	(501.627)
Hækkun á hreinni eign á árinu		35.227.004	5.767.358	3.360.392	1.351.417	22.054.060	0	67.760.231	50.136.614
Hrein eign frá fyrra ári		164.051.726	23.914.012	40.194.405	1.356.198	105.094.405	0	334.610.746	284.474.132
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>199.278.730</u>	<u>29.681.370</u>	<u>43.554.797</u>	<u>2.707.615</u>	<u>127.148.465</u>	<u>0</u>	<u>402.370.977</u>	<u>334.610.746</u>

Deildaskipt yfirlit - Efnahagsreikningur 31. desember 2021

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 31.12.2021	Samtals 31.12.2020
Eignir									
Fjárfestingar 2.8;7									
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	7.1	121.519.987	9.405.028	1.144.608	1.945.025	56.713.113	0	190.727.761	148.275.956
Skuldabréf	7.2-3	73.527.060	19.821.079	42.229.666	672.478	67.013.841	0	203.264.124	180.377.853
Bundnar bankainnstæður	2.8 e)	0	0	11.445	0	0	0	11.445	1.001.967
		<u>195.047.047</u>	<u>29.226.107</u>	<u>43.385.719</u>	<u>2.617.503</u>	<u>123.726.954</u>	<u>0</u>	<u>394.003.330</u>	<u>329.655.776</u>
Kröfur 2.9;8									
Kröfur á launagreiðendur		0	0	0	0	1.224.268	0	1.224.268	1.225.398
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur		115.640	7.501	1.330	1.550	39.261	0	165.282	83.416
Aðrar kröfur		27.794	5.748	13.416	20	19.269	0	66.247	137.092
	8.1	<u>143.434</u>	<u>13.249</u>	<u>14.746</u>	<u>1.570</u>	<u>1.282.798</u>	<u>0</u>	<u>1.455.797</u>	<u>1.445.906</u>
Handbært fé									
Handbært fé	2.10	<u>4.151.566</u>	<u>450.718</u>	<u>165.693</u>	<u>90.674</u>	<u>2.185.669</u>	<u>496.218</u>	<u>7.540.538</u>	<u>4.054.407</u>
Eignir samtals		<u>199.342.047</u>	<u>29.690.074</u>	<u>43.566.158</u>	<u>2.709.747</u>	<u>127.195.421</u>	<u>496.218</u>	<u>402.999.665</u>	<u>335.156.089</u>
Skuldir									
Viðskiptaskuldir 2.11;9									
Áfallinn kostn. og fyrirframinnheimtar tekjur		(59.263)	(8.096)	(10.488)	(2.078)	(44.245)	(494.548)	(618.718)	(534.547)
Aðrar skuldir		(4.054)	(608)	(873)	(54)	(2.711)	(1.670)	(9.970)	(10.796)
	9.1	<u>(63.317)</u>	<u>(8.704)</u>	<u>(11.361)</u>	<u>(2.132)</u>	<u>(46.956)</u>	<u>(496.218)</u>	<u>(628.688)</u>	<u>(545.343)</u>
Skuldir samtals		<u>(63.317)</u>	<u>(8.704)</u>	<u>(11.361)</u>	<u>(2.132)</u>	<u>(46.956)</u>	<u>(496.218)</u>	<u>(628.688)</u>	<u>(545.343)</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>199.278.730</u>	<u>29.681.370</u>	<u>43.554.797</u>	<u>2.707.615</u>	<u>127.148.465</u>	<u>0</u>	<u>402.370.977</u>	<u>334.610.746</u>

Deildaskipt yfirlit - Yfirlit um sjóðstreymi árið 2021

	Skýr.	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Sameiginleg deild	Samtals 2021	Samtals 2020
Inngreiðslur									
Iðgjöld	3	9.524.773	3.255.112	2.094.201	1.032.310	7.654.087	61.170	23.621.653	21.154.006
Innb. vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		12.884	1.497	839	484	10.749	0	26.453	37.057
Aðrar inngreiðslur		42	6	10.919	0	16.957	0	27.924	64.779
		<u>9.537.699</u>	<u>3.256.615</u>	<u>2.105.959</u>	<u>1.032.794</u>	<u>7.681.793</u>	<u>61.170</u>	<u>23.676.030</u>	<u>21.255.842</u>
Útgreiðslur									
Lífeyrir	4	3.812.258	567.115	1.733.995	77.151	1.384.439	(17.013)	7.557.945	6.804.765
Rekstrarkostnaður	6	314.731	42.169	60.013	3.737	194.214	0	614.864	678.165
Aðrar útgreiðslur		159.214	23.626	35.194	2.685	97.126	0	317.845	322.422
		<u>4.286.203</u>	<u>632.910</u>	<u>1.829.202</u>	<u>83.573</u>	<u>1.675.779</u>	<u>(17.013)</u>	<u>8.490.654</u>	<u>7.805.352</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		5.251.496	2.623.705	276.757	949.221	6.006.014	78.183	15.185.376	13.450.490
Fjárfestingarhreyfingar									
Innb. tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		800.667	49.870	2.285	8.551	330.147	0	1.191.520	370.760
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(18.400.422)	(2.352.172)	(1.690.846)	(862.551)	(12.175.047)	0	(35.481.038)	(38.884.874)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		16.904.329	1.757.219	1.631.229	199.910	8.451.701	0	28.944.388	28.229.332
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		4.256.880	1.300.815	3.725.576	43.223	4.608.827	0	13.935.321	11.382.915
Keypt skuldabréf		(14.610.268)	(5.497.073)	(12.349.044)	(432.271)	(13.764.204)	0	(46.652.860)	(49.933.827)
Seld skuldabréf		8.229.493	2.296.880	7.372.105	127.210	7.294.849	0	25.320.537	31.504.619
Bundin innlán, breyting		0	0	990.522	0	0	0	990.522	47.186
		<u>(2.819.321)</u>	<u>(2.444.461)</u>	<u>(318.173)</u>	<u>(915.928)</u>	<u>(5.253.727)</u>	<u>0</u>	<u>(11.751.610)</u>	<u>(17.283.889)</u>
Hækkun/(Lækkun) á handbæru fé		2.432.175	179.244	(41.416)	33.293	752.287	78.183	3.433.766	(3.833.399)
Gengismunur af handbæru fé		2.814	(2.683)	96	336	51.802	0	52.365	602.581
Handbært fé í ársbyrjun		1.716.577	274.157	207.013	57.045	1.381.580	418.035	4.054.407	7.285.225
		<u>4.151.566</u>	<u>450.718</u>	<u>165.693</u>	<u>90.674</u>	<u>2.185.669</u>	<u>496.218</u>	<u>7.540.538</u>	<u>4.054.407</u>

Kennitölur Frjálsa lífeyrissjóðsins

	<u>2021</u>	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	19.259	18.617	18.791	19.082	18.307
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	64.354	62.119	60.075	58.629	56.590
Fjöldi lífeyrisþega	5.011	4.494	3.956	3.536	3.479
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	765	992	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	4.036	3.569	3.084	2.731	2.479
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	77,5%	78,5%	79,1%	78,6%	73,6%
Barnalífeyrir.....	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%
Makalífeyrir.....	1,8%	1,7%	1,7%	1,8%	1,5%
Örorkulífeyrir.....	11,7%	11,4%	12,3%	11,4%	11,3%
Annar lífeyrir.....	8,4%	7,7%	6,2%	7,5%	12,8%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	23.564	22.204	21.702	20.835	18.247
Lífeyrir alls.....	7.579	7.203	4.689	4.231	4.144
Hreinar fjárfestingartekjur.....	52.314	38.090	32.623	12.021	13.684
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	539	526	506	460	418
Hækkun á hreinni eign	<u>67.760</u>	<u>52.565</u>	<u>49.130</u>	<u>28.166</u>	<u>27.370</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	32,2%	32,4%	21,6%	20,3%	22,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,3%	2,4%	2,3%	2,2%	2,3%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	14,2%	11,7%	12,1%	5,1%	6,3%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 1

	2021	2020	2019	2018	2017
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	17,4%	14,1%	15,4%	4,4%	6,9%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	11,5%	7,7%	7,6%	5,9%	6,5%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	9,7%	9,0%	8,4%	8,4%	7,4%
Hrein raunávöxtun.....	12,0%	10,2%	12,4%	1,1%	5,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	8,1%	5,0%	5,1%	3,8%	4,4%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	6,6%	5,8%	5,4%	4,7%	2,5%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	51,0%	49,9%	43,4%	36,2%	38,3%
Skuldabréf, skráð.....	31,6%	33,8%	35,0%	38,1%	33,6%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	11,3%	9,5%	12,2%	11,9%	13,9%
Skuldabréf, óskráð.....	6,1%	6,8%	9,4%	13,8%	14,2%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	60,6%	59,8%	65,2%	70,6%	69,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	39,4%	40,2%	34,8%	29,4%	30,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	13.460	12.839	12.946	13.159	12.480
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	51.187	49.483	48.172	47.370	45.914
Fjöldi lífeyrisþega	1.421	1.305	1.174	1.103	1.184
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	627	825	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	871	786	715	638	596
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	86,7%	88,6%	87,8%	86,1%	81,0%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,5%	0,4%	0,5%	0,3%	0,5%
Annar lífeyrir.....	12,8%	11,0%	11,7%	13,6%	18,5%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	9.525	6.870	7.682	7.807	6.429
Lífeyrir alls.....	3.812	3.662	2.114	1.973	2.008
Hreinar fjárfestingartekjur.....	29.778	21.277	20.208	5.413	8.255
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	264	256	263	240	222
Hækkun á hreinni eign	<u>35.227</u>	<u>24.230</u>	<u>25.513</u>	<u>11.007</u>	<u>12.454</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	40,0%	53,3%	27,5%	25,3%	31,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,8%	3,7%	3,4%	3,1%	3,5%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	16,4%	13,3%	14,4%	4,3%	7,0%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 2

	2021	2020	2019	2018	2017
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	12,1%	10,7%	10,4%	6,4%	6,5%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	9,2%	7,2%	7,4%	6,1%	6,0%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	7,8%	7,9%	7,7%	7,6%	8,2%
Hrein raunávöxtun.....	6,9%	7,0%	7,5%	3,1%	4,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	5,8%	4,4%	4,9%	4,0%	3,8%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	4,8%	4,8%	4,7%	4,0%	3,4%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	25,0%	23,8%	19,6%	15,4%	14,2%
Skuldabréf, skráð.....	58,0%	61,4%	65,3%	67,8%	61,4%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	7,2%	6,4%	8,5%	7,7%	10,7%
Skuldabréf, óskráð.....	9,8%	8,4%	6,6%	9,1%	13,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	80,2%	80,5%	83,8%	88,2%	90,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	19,8%	19,5%	16,2%	11,8%	9,2%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	2.310	2.218	2.161	2.087	1.901
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	6.872	6.470	5.824	5.490	5.029
Fjöldi lífeyrisþega	285	252	220	226	271
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	43	64	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	158	141	117	106	111
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	74,7%	73,8%	86,2%	87,9%	55,8%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%
Annar lífeyrir.....	25,3%	26,2%	13,3%	12,1%	44,2%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	3.255	3.250	3.072	2.031	1.853
Lífeyrir alls.....	567	630	357	387	412
Hreinar fjárfestingartekjur.....	3.118	2.330	1.819	993	876
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	39	37	35	29	25
Hækkun á hreinni eign	<u>5.767</u>	<u>4.914</u>	<u>4.499</u>	<u>2.607</u>	<u>2.292</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	17,4%	19,4%	11,6%	19,1%	22,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	1,2%	1,1%	1,1%	1,4%	1,4%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	11,6%	10,3%	9,8%	6,4%	6,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa 3

	2021	2020	2019	2018	2017
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	7,4%	7,4%	6,2%	7,1%	6,7%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	7,0%	6,3%	6,2%	5,3%	4,7%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	5,7%	6,4%	6,5%	7,0%	8,5%
Hrein raunávöxtun.....	2,5%	3,8%	3,4%	3,7%	4,9%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	3,7%	3,6%	3,8%	3,2%	2,6%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	2,7%	3,3%	3,6%	3,4%	3,6%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%
Skuldabréf, skráð.....	83,2%	85,5%	87,1%	85,5%	82,5%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	2,6%	2,6%	4,2%	4,1%	3,7%
Skuldabréf, óskráð.....	14,2%	9,4%	5,6%	7,0%	10,0%
Bundnar bankainnstæður.....	0,0%	2,5%	3,0%	3,3%	3,8%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	99,6%	99,6%	99,5%	99,6%	99,5%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga	3.140	3.330	3.482	3.652	3.543
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	8.953	8.986	8.880	8.912	8.644
Fjöldi lífeyrisþega	1.066	996	872	777	738
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	114	149	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega	763	685	587	508	454
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	94,8%	95,2%	96,6%	94,3%	94,9%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	0,9%	1,1%	0,7%	2,0%	1,0%
Annar lífeyrir.....	4,3%	3,7%	2,7%	3,7%	4,1%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	2.097	4.258	4.104	4.124	3.440
Lífeyrir alls.....	1.734	1.658	1.378	1.175	1.074
Hreinar fjárfestingartekjur.....	3.058	2.896	2.170	2.221	1.871
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	60	65	65	59	52
Hækkun á hreinni eign	<u>3.360</u>	<u>5.432</u>	<u>4.831</u>	<u>5.112</u>	<u>4.184</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	82,7%	38,9%	33,6%	28,5%	31,2%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,9%	1,5%	1,6%	1,4%	1,5%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	7,3%	7,3%	6,1%	7,0%	6,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur Frjálsa áhættu

	2021	2020	2019	2018	2017
Ávöxtun					
Nafnávöxtun.....	20,7%	15,1%	16,7%	4,3%	5,8%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 5 ára.....	12,3%	7,7%	8,7%	6,3%	7,9%
Meðaltal nafnávöxtunar síðustu 10 ára.....	10,5%	9,8%	9,4%	9,3%	8,0%
Hrein raunávöxtun.....	15,1%	11,2%	13,7%	1,0%	4,0%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára.....	8,9%	5,0%	6,2%	4,2%	5,7%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára.....	7,4%	6,7%	6,3%	5,6%	3,2%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	63,9%	61,2%	52,6%	49,1%	36,4%
Skuldabréf, skráð.....	21,8%	25,8%	28,9%	43,4%	53,1%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	10,4%	10,4%	18,5%	7,5%	10,5%
Skuldabréf, óskráð.....	3,9%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	68,6%	56,6%	57,2%	65,7%	86,0%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	31,4%	43,4%	42,8%	34,3%	14,0%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga.....	317	195	164	150	132
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	539	332	269	227	192
Fjöldi lífeyrisþega.....	14	9	8	7	20
Fjöldi lífeyrisþega - fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	25	24	0	0	0
Meðalfjöldi lífeyrisþega.....	2	1	1	1	2
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	92,5%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Barnalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makalífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Örorkulífeyrir.....	7,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Annar lífeyrir.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>0,0%</u>	<u>0,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	1.032	511	223	130	119
Lífeyrir alls.....	77	51	15	14	13
Hreinar fjárfestingartekjur.....	399	152	99	20	20
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	3	2	1	1	1
Hækkun á hreinni eign.....	<u>1.351</u>	<u>611</u>	<u>306</u>	<u>135</u>	<u>126</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	7,5%	10,0%	6,6%	10,6%	10,9%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	0,3%	0,3%	0,6%	0,7%	0,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	19,6%	13,6%	14,5%	4,0%	5,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur tryggingadeildar

	2021	2020	2019	2018	2017
Ávöxtun					
Nafnávöxtun skv. markaðsvirði.....	14,1%	11,4%	11,9%	5,6%	6,9%
Nafnávöxtun skv. bókfærðu virði.....	14,6%	11,8%	11,7%	5,1%	4,8%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 5 ára.....	9,9%	7,5%	7,8%	6,3%	6,3%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 5 ára.....	9,5%	7,0%	6,9%	5,7%	6,4%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 10 ára.....	8,4%	8,4%	8,5%	8,5%	7,5%
Meðaltal nafnávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 10 ára.....	8,5%	8,0%	7,6%	7,4%	6,2%
Raunávöxtun skv. markaðsvirði.....	8,8%	7,7%	9,0%	2,3%	5,0%
Raunávöxtun skv. bókfærðu virði.....	9,3%	8,0%	8,8%	1,8%	3,0%
Meðaltal raunávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 5 ára.....	6,5%	4,7%	5,4%	4,2%	4,1%
Meðaltal raunávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 5 ára.....	6,1%	4,2%	4,5%	3,6%	4,2%
Meðaltal raunávöxtunar skv. markaðsvirði síðustu 10 ára.....	5,3%	5,3%	5,4%	4,9%	2,6%
Meðaltal raunávöxtunar skv. bókfærðu virði síðustu 10 ára.....	5,4%	4,9%	4,6%	3,8%	1,5%
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildar skuldbindingar.....	(9,2%)	1,5%	1,6%	2,1%	1,9%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	0,1%	7,2%	7,1%	5,5%	5,1%
Hrein eign umfram heildar skuldbindingar skv. eldri reiknigrunni.....	4,8%				
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar skv. eldri reiknigrunni.....	14,0%				
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, skráð.....	38,5%	35,7%	29,8%	23,1%	22,1%
Skuldabréf, skráð.....	43,2%	47,7%	47,3%	53,1%	52,3%
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, óskráð.....	7,3%	6,0%	6,6%	7,0%	9,0%
Skuldabréf, óskráð.....	11,0%	10,6%	16,3%	16,8%	16,5%
Bundnar bankainnstæður.....	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	68,6%	70,8%	76,2%	84,2%	86,3%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	31,4%	29,2%	23,8%	15,8%	13,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjöldi					
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga.....	15.269	14.912	15.105	15.432	14.897
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	49.971	48.498	47.241	46.033	44.436
Fjöldi lífeyrisþega.....	2.677	2.340	2.018	1.720	1.559
Meðalfjöldi lífeyrisþega.....	2.258	1.969	1.676	1.492	1.331
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir.....	42,3%	41,5%	39,8%	39,3%	37,6%
Barnalífeyrir.....	2,7%	3,2%	3,0%	3,2%	3,6%
Makalífeyrir.....	7,5%	7,6%	7,0%	8,4%	7,1%
Örorkulífeyrir.....	47,5%	47,7%	50,2%	49,1%	51,7%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	7.654	7.313	7.673	7.752	7.290
Lífeyrir alls.....	1.388	1.203	1.053	887	837
Hreinar fjárfestingartekjur.....	15.960	11.435	9.906	3.957	3.324
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	172	167	166	153	137
Hækkun á hreinni eign.....	<u>22.054</u>	<u>17.378</u>	<u>16.360</u>	<u>10.670</u>	<u>9.640</u>
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	18,1%	16,4%	13,7%	11,4%	11,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	2,3%	2,3%	2,2%	2,0%	1,9%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	13,7%	11,3%	11,3%	5,2%	4,8%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
Eignarhlutir í félögum og sjóðum						
Skráð innlend hlutabréf						
Arion banki hf.....	6.236.839	429.882	0	119.231	2.680.406	9.466.358
Festi hf.....	1.823.830	142.958	0	25.261	597.691	2.589.740
Hagar hf.....	1.253.553	67.661	0	28.031	479.936	1.829.181
Iceland Seafood International hf.....	1.251.888	93.747	0	25.076	563.870	1.934.581
Íslandsbanki hf.	533.934	36.823	0	8.005	221.738	800.500
Kvika banki hf.	1.004.414	94.906	0	17.705	487.089	1.604.114
Marel hf.- IS markaður.....	6.799.016	480.142	0	127.635	3.091.784	10.498.577
Reginn hf.....	1.530.789	141.692	0	27.567	716.567	2.416.615
Reitir fasteignafélag hf.....	2.150.827	159.570	0	26.016	963.464	3.299.877
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	2.818.085	171.223	0	47.209	1.067.180	4.103.697
Skeljungur hf.....	1.432.437	115.379	0	15.322	758.294	2.321.432
Síminn hf.....	1.366.605	74.776	0	13.094	586.159	2.040.634
Vátryggingafélag Íslands hf.....	1.818.019	160.501	0	45.132	867.136	2.890.788
Óssur hf.....	44.756	0	0	0	26.610	71.366
	30.064.992	2.169.260	0	525.284	13.107.924	45.867.460
Óskráð innlend hlutabréf						
ACF III slhf.....	78.588	19.116	46.728	0	76.464	220.896
Alda Credit Fund II slhf.....	63.856	9.824	27.016	0	46.664	147.360
ALDA Credit Fund slhf.....	58.867	8.214	21.904	0	47.915	136.900
Bakkastakkur slhf (PCC Bakki).....	141.311	11.314	0	0	67.809	220.434
Blávarmi GP (Bláa lónið).....	254	10	0	1	104	369
Blávarmi slhf. (Bláa lónið).....	1.354.916	54.361	0	5.638	556.848	1.971.763
Crowberry II slhf.....	5.067	493	0	35	3.026	8.621
Edda slhf.....	151.999	13.818	0	55	71.854	237.726
Eignarh.fél Lífeyrissj..						
um verðbréfaþing ehf.....	15	0	0	0	22	37
Eyrir vöxtur slhf - B bréf.....	54.000	5.250	0	375	32.250	91.875
Iðunn slhf.	143.521	14.796	0	1.036	85.816	245.169
Gamli BYR ehf.....	6	1	0	0	0	7
Glitnir HoldCo ehf. A-hlutir.....	430	51	0	0	83	564
Horn II slhf.....	6.671	606	0	2	3.155	10.434
Horn III slhf.....	568.362	37.891	0	758	265.235	872.246
HSV eignarhaldsfélag slhf. (HS Veitur).....	946.152	143.411	0	5.273	616.681	1.711.517
Hvatning slhf (Bláa lónið).....	594.530	53.083	0	2.654	278.686	928.953
Innviðir fjárfestingar slhf.....	293.400	23.472	0	587	146.700	464.159
Jarðvarmi GP ehf. (HS Orka).....	533	0	0	0	0	533
Jarðvarmi slhf. (HS Orka).....	1.936.905	77.422	0	798	793.066	2.808.191
Kaupþing ehf.....	46	0	0	0	4	50
Kjölfesta slhf.....	109.782	9.198	0	54	51.401	170.435
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf.....	15.010	2.095	5.585	0	12.217	34.907
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf. II.....	192.615	38.523	93.555	0	170.602	495.295
LBI ehf.....	140	0	48	0	0	188
SF VI slhf.....	0	0	0	0	0	0
SÍA II GP hf.....	199	14	0	0	78	291
SÍA II slhf.....	15.282	1.074	0	10	6.009	22.375
SÍA III GP hf.	175	12	0	0	81	268
SÍA III slhf.....	525.102	37.212	0	827	243.945	807.086
SÍA IV slhf.....	123.936	12.803	0	896	74.260	211.895
Skinney - Þinganes hf.....	5.308	0	0	0	542	5.850
TFII slhf.	476.618	35.746	0	1.192	262.140	775.696
Veðskuld II slhf.....	16.170	2.086	5.738	8	10.955	34.957
VEX I A.....	103.274	8.984	0	772	61.571	174.601
	7.983.040	620.880	200.574	20.971	3.986.183	12.811.648
Hlutabréf samtals.....	38.048.032	2.790.140	200.574	546.255	17.094.107	58.679.108

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
Innlend hlutdeildarskírteini						
Akta HL1.....	643.795	70.854	0	17.716	403.579	1.135.944
IS Alpha hlutabréfasjóður	333.278	23.041	0	3.520	142.643	502.482
Alþjóða Fasteignasjóðurinn hs.	13.908	1.016	0	0	3.238	18.162
Kvika - Iceland Fixed Income Fund hs.	476.034	121.328	263.799	3.978	445.681	1.310.820
International Private Equity Fund II LP	48.113	1.659	0	0	8.296	58.068
Kvika - IHF.....	448.345	27.587	0	1.994	270.458	748.384
Landsbréf LEQ UCITS ETF	0	0	0	0	0	0
ST1 hs.....	699.273	181.435	406.576	4.204	676.357	1.967.845
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.....	4.670.871	289.045	0	98.842	1.134.691	6.193.449
Stefnir - ÍS 5 hs.....	2.218.342	251.089	0	91.498	920.797	3.481.726
Stefnir - Íslenski Athafnasjóðurinn I hs.....	20.687	714	0	24	3.567	24.992
Stefnir - Lausafjársgjöldur hs.	0	0	0	0	0	0
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur hs.....	1.695.301	259.053	0	0	0	1.954.354
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður millilangur hs..	1.322.061	40.122	264.554	0	0	1.626.737
Stefnir - Skuldabréfaval hs.	0	0	0	0	0	0
Stefnir - Sparifjársgjöldur hs.	0	26.563	0	0	0	26.563
Stefnir - Vaxtasjóður hs.....	0	0	0	15.722	0	15.722
	12.590.008	1.293.506	934.929	237.498	4.009.307	19.065.248
Erlend hlutdeildarskírteini						
Ashmore E.M Frontier EQ-Z2AU (USD)	886.418	63.058	0	11.772	404.296	1.365.544
Capital Group New Perspective Fund - A7 - LUX (USD)	5.733.718	411.025	0	101.779	2.729.822	8.976.344
DNB Fund - High Yield inst. NOK	466.922	48.474	0	2.863	272.156	790.415
DNB Fund - High Yield inst. EUR	422.977	34.754	0	4.584	264.729	727.044
DNB Private Equity VII (IS) AS	330.200	45.027	0	1.876	215.131	592.234
Fidelity - Institutional Emerging Markets Eq Fund	2.369.806	166.056	0	26.143	1.058.044	3.620.049
iShares Core MSCI World UCITS ETF USD (Acc.)	1.039.493	134.975	0	146.356	709.977	2.030.801
iShares MSCI World -ETF	441.005	43.014	0	45.237	243.861	773.117
JPMorgan Funds - Global Bond Opportunities Fund	1.257.235	122.136	0	8.637	690.086	2.078.094
JPMorgan Liquidity Funds - U.S. dollar Lic F .	1.759.991	9.563	9.105	20.858	979.862	2.779.379
JPMorgan Liq Funds - EUR Liquidity Fund	2.606.571	212.176	0	27.997	1.785.208	4.631.952
Katla Fund Global Value	6.123.777	285.901	0	34.477	2.239.996	8.684.151
Montanaro European Smaller Companies Fund	1.388.485	71.325	0	23.440	485.653	1.968.903
NB Private Debt Fund IV LUX (A) SCSP	255.461	22.926	0	3.275	170.308	451.970
New Mountain Guardian III BDC, L.L.C.	405.158	36.360	0	5.194	270.107	716.819
Obligo Global Infrastruktur II AS - fagfjárf.sj.	586.332	82.971	0	3.319	381.669	1.054.291
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	2.408.370	197.873	0	28.379	1.492.093	4.126.715
Pimco GIS Income Fund (USD)	1.695.629	139.946	0	20.006	1.053.828	2.909.409
Pimco Gis Euro Credit Inc- Acc	770.651	64.268	0	1.102	371.105	1.207.126
Seilern World Growth - USD	2.915.570	208.198	0	51.169	1.402.754	4.577.691
SSgA World IDX EQ-I -EUR	8.506.676	1.432.163	0	158.109	8.772.774	18.869.722
SSgA World IDX EQ-I -USD	9.568.420	387.523	0	79.124	2.183.246	12.218.313
Vanguard - Global Stock Index Fund USD	10.657.463	482.402	0	213.850	3.658.714	15.012.429
Wellington Global Property Portfolio	560.810	82.345	0	4.697	368.382	1.016.234
Wellington Global Research Equity	5.846.440	397.753	0	104.784	2.522.709	8.871.686
Wellington Global Quality Growth fund (USD)	1.878.369	139.170	0	32.245	883.189	2.932.973
	70.881.947	5.321.382	9.105	1.161.272	35.609.699	112.983.405
Hlutdeildarskírteini samtals	83.471.955	6.614.888	944.034	1.398.770	39.619.006	132.048.653
Eignarhlutir í félögum og sjóðum, samtals	121.519.987	9.405.028	1.144.608	1.945.025	56.713.113	190.727.761

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
Skuldabréf						
Fasteignaveðtryggð skuldabréf						
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	9.984.210	2.477.621	5.405.174	100.794	12.023.115	29.990.914
	<u>9.984.210</u>	<u>2.477.621</u>	<u>5.405.174</u>	<u>100.794</u>	<u>12.023.115</u>	<u>29.990.914</u>
Skuldabréf með ríkisábyrgð:						
Íbúðabréf	16.036.981	3.527.901	4.426.188	157.724	18.321.638	42.470.432
Önnur verðbréf - útgáfa af íbúðalánasjóði ...	91.056	1.536	0	0	3.283	95.875
Erlend ríkisskuldabréf	3.101.585	247.075	15.511	25.289	1.809.798	5.199.258
Skuldabréf og víxlar fjármálafyrirtækja	3.036	0	0	0	1.821	4.857
Skuldabréf fjárfestingalánasjóða	181.370	42.101	129.204	173	128.604	481.452
Ríkisbréf	4.815.621	2.122.473	2.667.506	116.997	3.082.488	12.805.085
	<u>24.229.649</u>	<u>5.941.086</u>	<u>7.238.409</u>	<u>300.183</u>	<u>23.347.632</u>	<u>61.056.959</u>
Skuldabréf og víxlar fjármálafyrirtækja						
Arion Banki:						
Covered Bonds 3,50% 16.12.2029 (2032) ..	357.864	89.466	268.398	0	238.576	954.304
Covered Bonds 3,0% 11.04.2025	694.293	462.863	2.365.739	0	25.715	3.548.610
Covered Bonds 2,50% 17.01.2048	1.557.873	289.320	534.128	0	645.404	3.026.725
Covered Bonds 6,0% 12.04.2024	148.254	63.537	190.612	0	42.358	444.761
Covered Bonds 2,0% 15.10.2026	339.669	242.621	485.241	0	121.310	1.188.841
4,70% 22.12.2026	100.164	20.033	100.164	0	100.164	320.525
Íslandsbanki:						
2,98% 04.09.2022	99.428	149.143	497.142	0	0	745.713
3,372% 7.5.2026 (>2029)	0	302.053	54.919	0	247.134	604.106
3,45% 7.3.2024 (>2027)	943.113	275.679	1.189.774	0	798.019	3.206.585
6,4% 26.10.2023(26.10.2026)	0	84.687	105.859	0	42.343	232.889
3,0% 30.5.2030 (>2033)	1.662.604	360.231	720.462	0	1.302.373	4.045.670
2,2% 11.8.2028 (>2031)	0	159.445	1.027.535	0	0	1.186.980
2,5% 16.09.2027(16.09.2030)	82.557	16.511	49.534	0	49.534	198.136
3,5% 26.11.2025	116.321	58.160	174.481	0	135.708	484.670
Landsbanki Íslands:						
3% 17.9.2022(>2025)	0	49.958	324.730	0	0	374.688
3% 4.10.2028(>2031)	2.256.318	908.030	1.843.577	55.032	1.183.191	6.246.148
3% 15.11.2024 (2027)	1.226.298	843.080	2.963.555	0	306.575	5.339.508
5,0% 23.11.2023 (2026)	20.535	20.535	61.606	0	0	102.676
1,5% 20.11.2026 (20.11.2029)	185.257	115.785	949.440	23.157	138.942	1.412.581
3,44% 17.09.2025 (2028)	451.114	294.205	529.569	0	274.591	1.549.479
Kvika banki hf.						
Floting 19.11.2024	477.875	35.398	0	0	283.185	796.458
Lykill Fjármögnun hf.						
Breytilegir vextir 16.10.2023	0	0	14.650	0	17.581	32.231
3,3% 15.05.2026	482.825	114.958	260.572	0	436.842	1.295.197
5,2% 15.09.2023	37.176	9.294	18.588	0	37.176	102.234
	<u>11.239.538</u>	<u>4.964.992</u>	<u>14.730.275</u>	<u>78.189</u>	<u>6.426.721</u>	<u>37.439.715</u>

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
Önnur skuldabréf						
ACF III / 3,25 BD 2033 07 03	105.312	25.616	62.618	0	102.466	296.012
Alda Credit Fund 3,75% 2.09.2045	183.145	25.555	68.147	0	149.072	425.919
Alda Credit Fund II 14.03.2048	225.525	34.696	95.415	0	164.807	520.443
Arion banki 6,75 04.01.2030	161.367	60.513	141.196	0	181.538	544.614
Arion banki 3,875 04.01.2030	576.741	138.418	322.975	0	438.323	1.476.457
Eik fasteginafélag hf. 3,5% 16.10.2047	1.237.569	242.661	703.716	0	946.377	3.130.323
Eik fasteignafélag hf. 3,6% 10.3.2046	317.014	48.771	48.771	0	365.786	780.342
Eik fasteignafélag hf. 2,712% 05.07.2026	157.710	112.650	315.421	0	225.301	811.082
Eik fasteignafélag hf. 3,077% 05.07.2049	549.789	167.327	358.558	0	597.597	1.673.271
Eik fasteignafélag hf. 1,445% 10.03.2027	63.412	21.137	295.921	0	63.412	443.882
Eik fasteignafélag hf. 2,327% 14.12.2033	65.720	21.907	0	0	65.720	153.347
Eskja hf EUR víxill 25.01.2022	225.613	17.695	0	0	100.273	343.581
Fasteignafélagið Höfn 4,20% 06.10.2049	65.192	9.150	25.162	0	54.898	154.402
Félagsbústaðir hf. 2,5% 10.3.2066	323.002	63.334	157.068	3.800	283.735	830.939
Félagsbústaðir/ 2,5BD C 20660310	60.305	18.092	42.214	0	72.367	192.978
Gagnaveita Rvk hf. 1,5% 01.06.2041	358.501	99.584	179.250	0	338.584	975.919
Gamli Byr ehf 0% 2026	497	122	0	0	0	619
Glitnir Holdco ehf 0% 2030	184	22	0	0	35	241
Heimstaden 3,65% 07.12.2048	624.745	120.143	144.172	0	624.745	1.513.805
Heimstaden 3,20% 07.12.2025	336.187	89.650	358.600	0	313.775	1.098.212
HS veitur hf 2,98% 31.01.2038	190.799	21.200	63.600	0	127.199	402.798
HS veitur hf 3,75% 15.06.2033	174.205	12.904	51.616	0	90.329	329.054
ICESEA 5,65% 21.06.2025	99.959	19.992	59.975	0	79.967	259.893
Iceland Seafood 02.06.2022	39.269	19.634	58.903	0	19.634	137.440
KAUPTHING EHF ZCP 18.1.2031	1.607	1	0	0	135	1.743
Klakki Composition Debt						
Agreement 31.12.2020	148	0	663	0	296	1.107
Landsbanki Íslands 3,85% 11.12.2029	388.694	68.593	228.643	0	342.965	1.028.895
Landsbréf - BÚS I	974.801	237.756	546.840	0	974.801	2.734.198
Landsbréf - BÚS 60	935.950	245.130	557.113	0	935.950	2.674.143
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf.	174.304	24.322	64.857	0	141.876	405.359
Landsnet hf. 5% 15.04.2034	454.460	49.131	135.110	0	307.068	945.769
Landsvirkjun 4,45% 15.08.2023	1.174.501	99.534	139.348	0	557.390	1.970.773
LBI ehf 0% 2035	0	0	790	0	0	790
LBI ehf 0% 2035 F1	2.261	0	0	0	0	2.261
Naustavör ehf. 2,35% 16.12.2051 VEÐ	125.927	35.260	70.519	0	120.890	352.596
Ofanleiti 1 ehf. 3,45% 5.12.2041	238.570	39.762	0	0	188.868	467.200
Orkuveita Rvk hf. 3,1% 9.5.2024	111.723	20.598	244.650	1.253	29.581	407.805
Orkuveita Rvk hf. 3,1% 9.5.2046	1.437.772	344.931	517.441	10.227	1.385.581	3.695.952
Orkuveita Rvk hf. 2,6 % 18.02.2055	2.321.206	628.203	1.350.842	16.424	2.467.648	6.784.323
Orkuveita Rvk hf. 1,7 % 02.09.2034	224.716	71.073	128.559	0	182.908	607.256
Orkuveita Rvk hf. 4,5% 18.02.2042	124.651	30.913	77.782	4.986	109.693	348.025
RARIK ohf. 3,07% 15.4.2033	31.413	0	31.413	0	0	62.826
RARIK ohf. 3,224% 15.12.2035	18.401	0	18.401	0	18.401	55.203
REG 1 3,7% 18.10.2022 VEÐ	713.190	86.638	242.325	394	463.121	1.505.668
Reginn hf 3,5% 29.05.2047	440.707	110.177	154.248	0	550.884	1.256.016
Reginn hf 3,6% 25.09.2048	363.288	72.658	193.753	0	339.069	968.768
Reginn hf 2,5% 28.01.2030	263.444	87.815	197.583	21.954	285.398	856.194
Reginn hf 2,477% 20.08.2050	502.839	196.763	437.252	0	634.015	1.770.869
Reitir fasteignafélag 3,75% 15.11.2024	0	63.288	325.664	2.318	0	391.270
Reitir fasteignafélag 3,75% 15.12.2044	1.866.871	183.540	138.032	2.325	1.132.536	3.323.304
Reitir fasteignafélag 2,5% 15.05.2029	878.133	371.559	839.760	10.802	1.352.676	3.452.930
Reitir fasteignafélag 2,3% 15.05.2032	212.521	58.443	148.765	0	212.521	632.250
Reitir fasteignafélag 1,145% 15.05.2028	105.615	45.263	191.112	5.029	120.702	467.721
Republic of Argentina 5,83% 31.12.2033	9.893	0	0	0	0	9.893
Republic of Argentina Var 15.12.2035	22	0	0	0	0	22
Republic of Argentina breytill. 31.12.2038 ...	8.130	0	0	0	0	8.130
SÍL VAR BD 20280220	356.720	91.728	219.128	0	351.624	1.019.200
Útgerðarfélag Reykjavíkur 2,5% 15.11.2028	323.632	80.908	182.043	0	323.632	910.215
Vátryggingafélag Íslands hf. 01.03.2046	157.594	26.266	0	0	288.923	472.783
Veðskuld III, 3,5% 15.9.2060	230.100	35.400	97.350	0	168.150	531.000
Veðskuld slhf 3,5 15.09.2047	195.683	25.249	69.436	95	132.559	423.022
	21.511.249	4.821.675	11.102.720	79.607	19.525.801	57.041.052

Sundurliðanir á verðbréfum

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta	Trygginga- deild	Samtals 31.12.2021
Skuldabréf sveitarfélaga						
Akranes 5,2% 03/11/22	0	0	0	0	1.875	1.875
Félagsbústaðir hf. 1,8% 10.3.2066	1.019.250	255.944	452.061	0	1.154.018	2.881.273
Garðabær 2,623% 16.02.2038	152.783	29.228	71.742	0	108.941	362.694
Garðabær 3,15% 8.04.2031	28.954	5.088	12.581	0	21.553	68.176
Garðabær 3,8% 15.11.2051	137.028	14.213	43.287	72	76.606	271.206
Garðabær 3.fl.1998 4,8% 25/5/24	0	0	0	0	4.783	4.783
Kopav 3,26% 04.08.2040	51.493	10.893	55.454	2.971	71.298	192.109
Lánasjóður sveitarfélaga 1,5% 04.04.2040 ...	86.035	25.010	20.008	0	50.020	181.073
Lánasjóður sveitarfélaga 2,5% 15.11.2055 ...	105.266	30.076	66.987	0	110.734	313.063
Lánasjóður sveitarfélaga 3,75% 15.02.2024 .	8.924	13.084	75.838	960	0	98.806
Lánasjóður sveitarfélaga 3,75% 15.04.2034 .	2.204.628	602.847	1.661.005	76.865	1.727.055	6.272.400
Mosfellsbær 1.fl 1997 5,6% 25.02.2025	2.556	0	0	0	0	2.556
Mosfellsbær 98/1 4,75% 1.3.2023	2.717	0	0	0	4.075	6.792
Reykjavíkurborg 2,385% 21.10.2048	562.766	97.711	223.870	2.474	611.004	1.497.825
Reykjavíkurborg 2,5% 21.10.2032	703.178	123.744	542.115	21.606	194.454	1.585.097
Reykjavíkurborg 4,4% 10.12.2053	798.649	269.814	129.511	0	1.014.500	2.212.474
Reykjavíkurborg 4,5% 21.8.2040	416.163	111.041	228.841	3.862	427.750	1.187.657
Reykjavíkurborg 6,72% 26.3.2035	127.341	27.012	169.788	0	111.906	436.047
Reykjavíkurborg 3,0% 11.05.2024	154.683	0	0	4.895	0	159.578
	6.562.414	1.615.705	3.753.088	113.705	5.690.572	17.735.484
Skuldabréf samtals	73.527.060	19.821.079	42.229.666	672.478	67.013.841	203.264.124

Ávöxtun eignasafna

Ávöxtun eignasafna samkvæmt tegundaflokkun 36. gr. a laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða

Eignaflokkur samkvæmt 36. gr. a laga nr. 129/1997	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	áhætta	Trygginga- deild
A.a. Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	6,47%	7,12%	6,47%	7,04%	8,50%
A.b. Fasteignaveðtryggð skuldabréf	4,94%	4,92%	5,13%	4,68%	4,77%
B.a. Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	11,20%	11,35%	9,92%	9,56%	11,99%
B.b. Innlán viðskiptabanka og sparisjóða	0,54%	-0,34%	1,77%	1,11%	3,67%
B.c. Sértryggð skuldabréf	7,63%	6,96%	6,94%	8,20%	8,04%
C.a. Skuldabréf og vixlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undanskildum víkjandi skuldabréfum	6,05%	6,98%	7,02%	0,00%	6,31%
C.b. Hlutdeildarskírteini og hlutir í UCITS	17,69%	17,19%	3,16%	22,28%	17,45%
D.a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	12,12%	12,09%	11,49%	15,95%	12,33%
D.b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	8,90%	8,97%	9,25%	5,97%	8,93%
E.a. Hlutabréf félaga	39,09%	39,09%	0,00%	36,38%	38,84%
E.b. Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	35,47%	23,95%	2,17%	36,57%	27,83%
F.b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	96,91%	21,60%	-2,03%	0,00%	2,91%
Ávöxtun deildar skv. sömu forsendum	17,90%	12,43%	7,67%	21,82%	14,99%

Eignaflokkur sem sjóðurinn á ekki í en er í leiðbeiningum með FME skýrslu

E.c. Fasteignir í aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjum

Eignaflokkur sem sjóðurinn á ekki í og er ekki í leiðbeiningum með FME skýrslu, en er í lögum nr. 129/1997.

F.a. Afleiður sem draga úr áhættu sjóðsins, enda sé viðmið þeirra fjárfestingarheimildir samkvæmt þessari grein, neysluverðsvísitölu

Ófjárhagslegar upplýsingar

Ábyrgar fjárfestingar og góðir stjórnarhættir

Aðalmarkmið að baki hugmyndafræði ábyrgra fjárfestinga er að stuðla að jákvæðum áhrifum á umhverfið, félagslega þætti og stjórnarhætti, (UFS, e. ESG) draga úr áhættu og skila sjálfbærri langtímaávöxtun. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur ákveðið að horfa til þessara þátta í starfsemi sinni en sett var stefna í þeim efnum árið 2018 sem síðan þá hefur verið framfylgt með virkum hætti.

Þessu til viðbótar lítur einn af mikilvægustu þáttunum þegar kemur að samfélagsábyrgð að skilgreindu hlutverki sjóðsins um að varðveita og ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja sjóðfélögum og eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri.

Auk stefnu um ábyrgar fjárfestingar snertir hluthafastefna sjóðsins á stjórnarháttum og þeim kröfum sem sjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra innlendu félaga sem hann fjárfestir í. Grunnildi Frjálsa lífeyrissjóðsins í ábyrgum fjárfestingum eru að félög sem sjóðurinn á eignarhlut í fari eftir þeim lögum og reglum sem um starfsemi þeirra gilda.

Stefna Frjálsa lífeyrissjóðsins í ábyrgum fjárfestingum og hluthafastefna markar stefnu sjóðsins um siðferðisleg viðmið í fjárfestingum sem lífeyrissjóðum ber að setja sér samkvæmt 36. gr. laga nr. 129/1997. Stefnurnar eru aðgengilegar á vef sjóðsins.

Framkvæmd stefnu um ábyrgar fjárfestingar

Frjálsi lífeyrissjóðurinn er meðvitaður um þá staðreynd að fjárfestingarákvarðanir hans hafa áhrif á ólíka hagsmunaaðila og samfélagið í heild og telur þá fjárfestingarkosti áhugaverða sem mæta samtímabörfum sjóðfélaga, án þess þó að tefla í hættu framtíðarþörfum komandi kynslóða. Samfélagsábyrgð skiptir Frjálsa lífeyrissjóðinn miklu máli og samhliða ábyrgum fjárfestingum leggur sjóðurinn upp úr því að fræða sjóðfélaga um lífeyrismál og setur kröfur á fyrirtæki og stofnanir að viðhalda jafnvægi á milli fjárhags sem og umhverfis- og félagsþátta ásamt því að stunda góða stjórnarhætti.

Eignastýringaraðili sjóðsins, eignastýring fagfjárfesta hjá Arion banka, hefur þróað aðferðafræði og innleitt verklag ábyrgra fjárfestinga í starfshætti sína fyrir hönd sjóðsins þar sem horft er til þriggja grunnþátta sjálfbærni; umhverfis- og félagslegra þátta og stjórnarháttanna. Samhliða því er sáttmáli Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð fyrirtækja (e. UN Global Compact) hafður til hliðsjónar við eignastýringu Frjálsa lífeyrissjóðsins. Þessi sáttmáli tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun með einum eða öðrum hætti og með því má segja að í starfsemi sjóðsins sé unnið í átt að markmiðunum. Ásamt sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) er rekstraraðili sjóðsins aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (e. UN PRI).

Árið 2021 skrifaði Frjálsi lífeyrissjóðurinn ásamt 12 íslenskum lífeyrissjóðum undir viljayfirlýsingu gagnvart alþjóðlegu samtökunum Climate Investment Coalition (CIC). Þar með lýsti sjóðurinn yfir vilja sínum til að ráðstafa samtals um 300 milljónum Bandaríkjadala (um 37 milljörðum króna) í fjárfestingar sem tengjast hreinni orku og umhverfisvænum lausnum fram til ársins 2030. Frjálsi lífeyrissjóðurinn bættist þar með í hóp fjölda norrænna lífeyrissjóða sem gefið hafa út sambærilegar yfirlýsingar á síðustu árum. Markmið samtakanna er að stuðla að aukinni fjárfestingu í hreinni orku og öðrum umhverfislausnum, svo sem nýtingu jarðhita, vindorku, sólarorku, bættar orkunýtingar í byggingum og bættri tækni við flutning raforku. Samtökin CIC munu fylgjast með og mæla hvort aðildarsjóðir í verkefninu standi við yfirlýst markmið og birta niðurstöður sínar árlega. Það er mat Frjálsa lífeyrissjóðsins að framboð grænna fjárfestinga eigi eftir að aukast í framtíðinni sem muni fullnægja kröfum sem sjóðurinn gerir til ávöxtunar og áhættu. Ávallt verður hægt að endurskoða markmið um hlutfall eigna í grænum fjárfestingum ef þurfa þykir.

Aukið gagnsæi með bættri upplýsingagjöf

Á vef Frjálsa lífeyrissjóðsins má finna samning sjóðsins við Arion banka um rekstur og eignastýringu. Samningurinn var gerður aðgengilegur sjóðfélögum á árinu 2018 sem liður í vegferð sjóðsins til að auka frekar á gagnsæi gagnvart sjóðfélögum. Aðrar upplýsingar vegna rekstrarfyrirkomulags sjóðsins til að mynda er snýr að umsýsluþóknun til Arion banka kemur fram í ársreikningi.

Þá var Frjálsi lífeyrissjóðurinn fyrsti lífeyrissjóðurinn hér á landi sem birtir sundurliðun á öllum eignum sjóðsins og hlutfalli þess í eignasafni sem uppfært er ársfjórðungslega á heimasíðu sjóðsins.

Sjóðurinn birtir á vefsíðu sjóðsins upplýsingar um hvernig sjóðurinn greiðir atkvæði á hluthafafundum þeirra félaga sem falla undir hluthafastefnuna og eru skráð á hlutabréfamarkaði.

Á síðastliðnu ári tók Frjálsi lífeyrissjóðurinn frekari skref í bættri upplýsingagjöf sinni sem felast í birtingu á; yfirliti yfir beinan og óbeinan kostnað sjóðsins, upplýsingum um viðskipti við miðlanir, upplýsingum um veltutölur sjóðsins og ársfjórðungslegu yfirliti um fjárfestingar tengdar rekstraraðila.

Mikið hefur áunnist í upplýsingagjöf og gagnsæi hjá Frjálsa lífeyrissjóðnum síðustu ár og stefnir sjóðurinn ótrauður á að halda áfram á þeirri vegferð.

Ófjárhagslegar upplýsingar, frh.

Fræðsla til sjóðfélaga

Frjálsi lífeyrissjóðurinn telur mikilvægt að sjóðurinn sinni fræðslu til sjóðfélaga um lífeyrismál. Á undanförunum árum hefur sjóðurinn, í samstarfi við rekstraraðila hans, staðið reglulega fyrir opnum fræðslufundum um ávöxtun og sérstöðu sjóðsins svo og varðandi útgreiðslur.

Árangur í starfsemi

Lögð er áhersla á það í starfsemi Frjálsa lífeyrissjóðsins að veita sjóðfélögum og launagreiðendum þeirra framúrskarandi þjónustu. Undanfarin ár hefur sjóðurinn hlotið þrettán alþjóðleg verðlaun sem er mesti fjöldi verðlauna sem íslenskum lífeyrissjóði hefur hlotnast. Segja má að þessi vinna endurspegli þann metnað sem sjóðurinn leggur í starfsemi og þjónustu við sjóðfélaga sína. Í umsögn dómnemndar kom fram að sjóðurinn sé frábært dæmi um lífeyrissjóð sem ytir undir breytingar og nýsköpun í umhverfis-, félagslegum þáttum og stjórnarháttum (UFS) á heimamarkaði sínum, en nýjustu verðlaunin hlaut sjóðurinn fyrir vinnu í tengslum við ábyrgar fjárfestingar.

Ánægja og upplifun sjóðfélaga er mikilvægur mælikvarði á starfsemi sjóðsins. Árlega er gerð könnun á viðhorfi sjóðfélaga til lífeyrissjóða sem þeir greiða í þar sem spurt hefur verið m.a. um viðhorf til þjónustu, upplýsingagjafar, ávöxtunar og trausts á stjórn og stjórnendum. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur fengið framúrskarandi niðurstöður í flestum lykilkþáttum könnunarinnar á undanförunum árum.

Eignastýring Arion banka fyrir hönd sjóðsins hefur stigið frekari skref í greiningu á eignasafni sjóðsins. Meðal annars hefur verið lagt mat á kolefnisfótspor beinnar eignar í innlendum skráðum félögum og hlutfall grænna fjárfestinga í eignasafni sjóðsins áætlað. Áætluð nettó CO2 losun vegna beins eignarhlutar í árslok 2021 í innlendum skráðum félögum miðað við tölur frá félögum fyrir árið 2020 var 1.441,2 tonn eða 0,35 tonn á hverja 100 m. kr. í eignasafni Frjálsa í heild sinni. Í framtíðinni er stefnt að því að ná enn frekar utan um kolefnisfótspor eignasafnsins.

Góðgerðarmál

Samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða er lífeyrissjóðum ekki heimilt að inna af hendi fjárframlög í öðrum tilgangi en er lúta að starfsemi lífeyrissjóða. Frjálsa lífeyrissjóðnum er því, samkvæmt lögum, ekki heimilt að inna af hendi fjárframlög til góðgerðarmála.

Ófjárhagslegar upplýsingar

Starfsemi Frjálsa lífeyrissjóðsins fellur undir ákvæði ársreikningalaga um ófjárhagslega upplýsingagjöf þar sem fjallað er m.a. um stöðu og áhrif félaga í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál.

Framkvæmdastjóri sjóðsins, ráðinn af stjórn sem eini starfsmaður sjóðsins, stýrir daglegum rekstri en önnur starfsemi, svo sem eignastýring og daglegur rekstur vegna hennar er úthýst til Arion banka samkvæmt rekstrarsamningi. Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett framkvæmdastjóra sjóðsins starfsreglur en vísað er til stefnu og reglna Arion banka sem eiga við starfsfólk rekstraraðila, svo sem mannauðs-, jafnlauna- og jafnréttisstefnu, almennra starfsreglna, siðareglna fyrir starfsfólk, heilsuverndar- og öryggisstefnu og reglur um gjafir og skemmtanir og verðbréfavíðskipti starfsmanna. Stefnurnar eru aðgengilegar á vef Arion banka.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn metur þær áhættur sem starfsemi sjóðsins getur stafað hætta af. Arion banki, rekstraraðili sjóðsins, hefur framkvæmt sérstakt áhættumat í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti bankans og upplýst um niðurstöður matsins í árs- og sjálfbærni skýrslu bankans sem er fánleg á heimasíðu Arion banka.

Við eignastýringu sjóðsins er tekið tillit til UFS (Umhverfis, félagslegir og stjórnunarhættir) þátta í allri greiningarvinnu á stökum fjárfestingum eða sjóðum og kallað eftir viðeigandi upplýsingum um UFS þætti sem nýttar eru við heildarmat fjárfestingarákvarðana. Árið 2018 ákvað eignastýringaraðili að hitta og nálgast forsvaraðila allra skráðu innlendu félaganna á Aðallista Nasdaq Iceland eftir að hafa tekið út og greint ófjárhagslega upplýsingagjöf þeirra. Fulltrúum eignastýringar var almennt vel tekið af félögum en markmiðið var að fá félögin til að bæta ófjárhagslega upplýsingagjöf sína. Þessi vinna var endurtekin árið eftir og skilaði sér enn í bættri upplýsingagjöf. Árið 2020 var tekin sú ákvörðun að kaupa hluta af greiningarvinnu frá félaginu Reitun til þess að styrkja enn frekar ferlið við innlenda markaðinn og til að geta lagt aukna áherslu á aðra eignaflokka. Við UFS mat á öðrum eignaflokkum en skráðum innlendum félögum á Aðallista Nasdaq Iceland er einnig stuðst við greiningu Reitunar. Þau félög sem Reitun tekur ekki út en eru í eignasafni, eru metin út frá stefnum, skýrslum tengdum samfélagslegri ábyrgð og/eða öðrum viðeigandi gögnum. Hvað varðar sjóðastýringarfyrirtæki er spurningarlisti sendur út þar sem markmiðið er að svör taki til stefnu þeirra í ábyrgum fjárfestingum, svo sem hvort félög eru aðilar að UN PRI, til hvaða viðmiða sé horft í fjárfestingum ásamt því hvernig rekstraraðili eða sjóður nálgast samfélagsábyrgð í fjárfestingum.

Ófjárhagslegar upplýsingar, frh.

Mannréttindi og spilling

Frjálsi lífeyrissjóðurinn hefur sett sér verklagsreglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og útvistar skyldum ábyrgðarmanns, sem hefur eftirlit með aðgerðum sjóðsins, til regluvarðar Arion banka og staðgengils hans. Frjálsa lífeyrissjóðnum ber að grípa til aðgerða til að koma í veg fyrir að starfsemi sjóðsins sé notuð til peningabættis eða fjármögnunar hryðjuverka samkvæmt lögum nr. 140/2018. Til að vinna gegn spillingu hefur stjórn sjóðsins t.a.m. sett sér starfsreglur, samskipta- og siðareglur, verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna lífeyrissjóðsins með fjármálagerninga, aðgerðir gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka o.fl. Þeir starfsmenn sem þjónusta sjóðinn fylgja samsvarandi reglum sem finna má í skilmálum og reglum stjórnarhátta hjá Arion banka. Þar má m.a. finna verklagsreglur vegna hagsmunaárekstra, reglur um viðskipti starfsmanna með fjármálagerninga, siðareglur, aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka o.fl.

Stjórnarhættir Frjálsa lífeyrissjóðsins 2021

Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari eru uppfylltar þær kröfur sem koma fram í 51. gr. reglna um ársreikninga lífeyrissjóða 335/2015.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti og hefur til hliðsjónar Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Sjóðurinn vikur þó að hluta til frá leiðbeiningunum, einkum þar sem efnistöð eiga ekki við um lífeyrissjóði. Má þar helst nefna atriði sem varða hluthafafundi og hluthafa, starfskjarastefnu, starfskjaranefnd og tilnefningarnefnd. Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja er hægt að nálgast á www.leidbeiningar.is.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn starfar á grundvelli laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, og samþykka sjóðsins. Lög og reglur sem varða starfsemi lífeyrissjóða er hægt að nálgast á vefsíðu Fjármálaeftirlitsins, www.fme.is.

Í samþykktum sjóðsins kemur fram að stjórn sjóðsins er heimilt að gera rekstrarsamning við fjármálafyrirtæki eða annan hæfan aðila um daglegan rekstur sjóðsins, í heild eða að hluta, að undanskilinni framkvæmdastjórn sjóðsins. Frjálsi lífeyrissjóðurinn er með samning við Arion banka hf. um rekstur og eignastýringu sjóðsins. Í starfsreglum stjórnar kemur fram að framkvæmdastjóri lífeyrissjóðsins er ráðinn af stjórn sjóðsins. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykka sjóðsins og þeirri stefnu og fyrirmælum, sem stjórn sjóðsins hefur gefið. Daglegur rekstur sjóðsins tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikils háttar en slíkar ráðstafanir getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt sérstakri heimild frá stjórn sjóðsins, nema ekki sé unnt að bíða heimildar hennar án verulegs óhagræðis fyrir starfsemi sjóðsins. Framkvæmdastjóri, f.h. stjórnar sjóðsins, ber ábyrgð á og sinnir eftirliti fyrir hönd lífeyrissjóðsins með útvistun samkvæmt rekstrarsamningi sem stjórn hefur gert við rekstraraðila og telst ábyrgðaraðili með útvistun sjóðsins á áhættustýringu til rekstraraðila. Þá ræður framkvæmdastjóri starfsmenn til sjóðsins. Stjórn skal setja framkvæmdastjóra starfsreglur. Í starfsreglum framkvæmdastjóra koma m.a. fram reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinning og ráðstöfun eigna sjóðsins. Framkvæmdastjóri sjóðsins er Arnaldur Loftsson. Frekari upplýsingar um framkvæmdastjóra sjóðsins má finna á vefsíðu sjóðsins, www.frjalsi.is. Stjórn sjóðsins hefur mótað áhættustýringarstefnu þar sem meginatriði innra eftirlits sjóðsins koma fram, sbr. 8. tl. 29. gr. laga nr. 129/1997. Innri endurskoðandi sjóðsins er Deloitte ehf. og ytri endurskoðandi er KPMG.

Stjórn sjóðsins hefur sett sér fjárfestingarstefnu lögum samkvæmt sem m.a. skilgreinir stefnu og vikmörk í tilteknum eignaflokkum og hefur að markmiði að ná sem hæstri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu sem fylgir fjárfestingum sjóðsins. Stjórnin hefur jafnframt sett sér áhættustefnu og áhættustýringarstefnu í samræmi við reglugerð nr. 590 frá 2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Í áhættustefnunni kemur fram viðhorf stjórnar til áhættu og áhættuþol sjóðsins. Í áhættustýringarstefnu kemur fram hvernig lífeyrissjóðurinn ætlar sér að stýra áhættuþáttum í daglegum rekstri sjóðsins. Arion banki tekur að sér heildar áhættustýringu sjóðsins með hliðsjón af ákvæðum laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og reglugerðar nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða og í samræmi við áhættustefnu og áhættustýringarstefnu stjórnar. Ábyrgðaraðili áhættustýringar er framkvæmdastjóri sjóðsins en áhættustýringu sjóðsins er útvistað til Arion banka. Áhættustjóri sjóðsins er starfsmaður bankans og ber hann ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á að eigið áhættumat sé framkvæmt a.m.k. árlega og hvenær sem verulegar breytingar verða á áhættusniði sjóðsins. Stjórnin ákveður ennfremur, að fengnum tillögum frá framkvæmdastjóra og áhættustjóra, helstu áhersluþætti hverju sinni.

Stjórn sjóðsins hefur sett sér hluthafastefnu og stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Markmið stefnanna er að skilgreina þær kröfur sem Frjálsi lífeyrissjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra félaga sem hann fjárfestir í með tilliti til umhverfis-, félags- og stjórnarháttanna. Í stefnunum er að finna skýringar á því hvernig sjóðurinn hyggist beita rétti sínum sem hluthafi til að hafa áhrif á stjórnun og stefnu félaga þar sem hann er hluthafi. Með þeim hætti stuðlar sjóðurinn að auknu gagnsæi og trúverðugri aðkomu sinni að umræddum félögum. Þannig gefur sjóðurinn til kynna hvers sjóðurinn væntir af félögunum og hvers þau megi vænta af sjóðnum sem hluthafa. Í hluthafastefnunni er lögð áhersla á góða stjórnarhætti í félögum sem sjóðurinn á hlut í en í stefnu um ábyrgar fjárfestingar eru sett fram siðferðileg viðmið sjóðsins er varða umhverfis- og félagsleg málefni í sömu félögum.

Stjórnarháttayfirlýsing, frh.

Stjórn sjóðsins samanstendur af sjö stjórnarmönnum og þremur varamönnum og eru þeir allir kosnir af sjóðfélögum. Samkvæmt samþykktum sjóðsins skal kjósa tvo aðalmenn til þriggja ára í senn eða þrjá aðalmenn til þriggja ára í senn, eftir því sem við á. Einn varamaður skal kosinn til þriggja ára í senn. Aðalmenn í stjórn sjóðsins á árinu 2021 voru Ásdís Eva Hannesdóttir, stjórnarformaður, Magnús Pálmi Skúlason, varaformaður, Anna Sigríður Halldórsdóttir, Björn Ingi Victorsson, Elías Jónatansson, Elín Þórðardóttir, og Jón Guðni Kristjánsson. Varamenn í stjórn sjóðsins á árinu 2021 voru Ingi Rafn Sigurðsson og Sigurður H. Ingimarsson en Helga Jóhanna Oddsdóttir sagði sig úr varastjórn sjóðsins á árinu 2021. Stjórn hefur metið óhæði stjórnarmanna í samræmi við *Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja* og er það niðurstaða stjórnar að allir stjórnarmenn teljast vera óháðir. Frekari upplýsingar um stjórnarmenn sjóðsins má finna á vefsíðu sjóðsins.

Stjórn skal sjá um að skipulag sjóðsins og starfsemi séu jafnan í góðu horfi og í samræmi við lög og reglur sem gilda um sjóðinn sem og samþykktir sjóðsins. Stjórn lífeyrissjóðs skal einnig hafa með höndum almennt eftirlit með rekstri, bókhaldi og ráðstöfun eigna sjóðsins. Hlutverk stjórnar er skilgreint nánar í samþykktum og starfsreglum stjórnar. Starfsreglur stjórnar eru aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins. Stjórn sjóðsins hélt 16 stjórnarfundi á árinu 2021.

Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd og eru nefndarmenn Elín Þórðardóttir, formaður, Anna Sigríður Halldórsdóttir og Jón G. Kristjánsson. Stjórn hefur sett nefndinni starfsreglur þar sem kemur m.a. fram markmið, heimildir, skipulag, fundarstörf, hlutverk og ábyrgð. Endurskoðunarnefnd hélt 8 fundi á árinu 2021. Starfsreglur endurskoðunarnefndar eru aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins.

Stjórn sjóðsins stefnir að því að framkvæma árangursmat fyrir ársfund sjóðsins 2022 þar sem hún leggur mat á störf og verkefni stjórnar, stjórnarformanns, framkvæmdastjóra og rekstraraðila.

Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2022 (Útdráttur)

Forsendur fjárfestingarstefnu

Í 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða kemur fram að stjórn skuli móta og kunngeira fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn og einstakar deildir hans og ávaxta fé sjóðsins og einstakra deilda hans innan þeirra marka sem löggin setja.

Fjárfestingarstefnan er sett til langs tíma en endurskoðuð a.m.k. árlega. Lífeyrissjóðir skulu senda upplýsingar um fjárfestingarstefnu sína fyrir komandi ár til Fjármálaeftirlitsins eigi síðar en 1. desember ár hvert. Fjárfestingarstefnan er birt á heimasíðu sjóðsins. Eignir Frjálsa lífeyrissjóðsins skulu ávaxtaðar í samræmi við lög, einkum VII. kafla laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktir Frjálsa lífeyrissjóðsins og samkvæmt nánari reglugerð fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Séreignardeild og tryggingadeild

Hjá Frjálsa lífeyrissjóðnum skiptast lágmarksiðgjöld í séreign og samtryggingu þar sem þeim er ráðstafað með mismunandi hætti eftir því hvaða samtryggingaleið sjóðfélagar kjósa. Viðbótariðgjöld sjóðfélaga renna þó óskipt í séreignardeild sjóðsins. Sá hluti iðgjaldsins sem rennur í séreignardeild býður upp á valmöguleika þar sem sjóðfélagar geta valið á milli fjárfestingarleiða eftir því sem hentar þeirra aldri, viðhorfi til áhættu og áhættuþoli. Leiðirnar sem eru í boði eru Frjálsi 1, Frjálsi 2, Frjálsi 3 og Frjálsi áhætta en allar hafa þær ólíkar fjárfestingarstefnur. Sá hluti iðgjaldsins sem rennur í samtryggingu fer í tryggingadeild sem hefur sína eigin fjárfestingarstefnu.

Sjóðfélögum stendur einnig til boða svokölluð ævilína þar sem inneign sjóðfélaga færast sjálfkrafa á milli fjárfestingarleiða og minnkar þannig áhætta lífeyrissparnaðarins eftir aldri. Velji sjóðfélagi enga fjárfestingarleið er iðgjöldum ráðstafað samkvæmt ævilínu. Á mynd 1 má sjá skýringarmynd um ævilínu Frjálsa lífeyrissjóðsins.

	Frjálsi 1	Frjálsi 2	Frjálsi 3	Frjálsi Áhætta
Ævilína	54 ára og yngri	55 ára og eldri	Lífeyrisþegar	

Mynd 1. Ævilína Frjálsa lífeyrissjóðsins - yfirlitsmynd.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn er opin allum starfandi einstaklingum sem ekki eru bundnir skylduáðild að öðrum lífeyrissjóðum samkvæmt kjarasamningum.

Fjárfestingarstefna 2022

Fjárfestingar sjóðsins skulu vera í samræmi við heimildir í fjárfestingarstefnu og í samræmi við gildandi lög. Heimilt er að nýta vikmörk í fjárfestingarstefnu til að nýta tækifæri á mörkuðum og/eða til að draga úr áhættu. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er, þó að teknu tilliti til hagsmuna sjóðsins. Eignasamsetning er innan vikmarka fyrir alla eignaflokka og hefur því ekki takmarkandi áhrif á mögulega fjárfestingarstefnu umfram ákvæði laga nr. 129/1997.

Fjárfestingarstefna Frjálsa lífeyrissjóðsins 2022 (Útdráttur), frh.

Fjárfestingarstefna 2022, frh.

Skipting verðbréfaeigna sjóðsins er í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflu 1. Um nánari skiptingu hlutabréfa og annarra verðbréfa má sjá í töflum 2 og 3.

Flokkar verðbréfa		Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild		
		Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	
A	a.	Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	6%	0-60%	10%	5-60%	18%	10-100%	17%	10-80%	17%	10-70%
	b.	Fasteignaveðtrygð skuldabréf	4%	0-20%	6%	0-20%	10%	0-20%	15%	0-30%	11%	0-25%
B	a.	Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	3%	0-10%	4%	0-15%	7%	0-15%	9%	0-20%	5%	0-15%
	b.	Innlán	0%	0-25%	0%	0-20%	1%	0-20%	3%	0-35%	1%	0-20%
	c.	Sértrygð skuldabréf	5%	0-25%	7%	0-25%	14%	0-35%	27%	0-50%	6%	0-25%
C	a.	Skuldabréf og víxlar lánastofnana og vatr. félaga	1%	0-10%	1%	0-10%	2%	0-10%	3%	0-10%	2%	0-10%
	b.	Hlutdeildarskirteini og hlutir í UCITS	41%	0-60%	33%	0-60%	16%	0-50%	0%	0-25%	24%	0-50%
D.	a.	Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga	8%	0-25%	10%	0-25%	16%	0-30%	22%	0-35%	12%	0-25%
	b.	Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl	1%	0-15%	2%	0-15%	3%	0-15%	4%	0-15%	2%	0-15%
E	a.	Hlutabréf félaga	17%	0-50%	12%	0-40%	6%	0-25%	0%	0-5%	7%	0-35%
	b.	Hlutdeildarskirteini og hlutir annarra sjóða	14%	0-40%	15%	0-30%	7%	0-30%	0%	0-30%	13%	0-30%
	c.	Fasteignir	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%	0%	0-1%
F	a.	Afleiður	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%
	b.	Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%	0%	0-10%
			100%		100%		100%		100%		100%	

Tafla 1. Flokkar verðbréfa.

Eignaflokkar	Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk
Skráð innlend hlutabréf	21%	0-40%	14%	0-30%	7%	0-20%	0%	0-2%	9%	0-25%
Óskráð innlend hlutabréf	4%	0-15%	6%	0-15%	3%	0-10%	0%	0-2%	4%	0-15%
Erlend hlutabréf	40%	0-50%	30%	0-45%	15%	0-30%	0%	0-2%	22%	0-40%

Tafla 2. Nánari takmarkanir á hlutabréfaáætlu eftir eðli fjárfestinga

Eignaflokkar	Frjálsi áhætta		Frjálsi 1		Frjálsi 2		Frjálsi 3		Tryggingadeild	
	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk	Stefna	Víkmörk
Innlán og skuldabréf í erlendum gjaldmiðli	1%	0-30%	5%	0-40%	3%	0-20%	0%	0-5%	5%	0-20%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og vatrtryggingafélaga	8%	0-15%	10%	0-25%	18%	0-35%	32%	0-50%	10%	0-25%
Víkjandi skuldabréf lánastofnana og vatrtryggingafélaga	2%	0-5%	2%	0-5%	2%	0-5%	2%	0-5%	2%	0-5%
Erlendar eignir	47%	0-50%	42%	0-50%	21%	0-50%	0%	0-50%	34%	0-50%
Sérhæfðar erlendar fjárfestingar	6%	0-15%	7%	0-15%	3%	0-10%	0%	0-2%	7%	0-15%

Tafla 3. Aðrar takmarkanir eftir eðli fjárfestinga